Орґан Руського Народного Союза в Америці

Свобода

В лучності сила!

SVOBODA

РІК XX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н ДЖ. ЧЕТВЕР, 19-ГО ГРУДНЯ 1912. ЧИСЛО 51.

VOL. XX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, DECEMBER 19. 1912. No 51.

ПРОТОКОЛ

з XII. Головної Конвенції Руського Народного Союза в Америці, котра відбула ся на днях 9—14 вересня 1912 р. в Wilkes Barre, Pa.

(Дальше).

Цьвітень 1912.

За розм., фонди, орґан і адміністр. плачено	17.031.71
За вступ, грамоти, відзн. і ин.	453.59
Разом	17.485.30

Май 1912.

За розм., фонди, орґан і адміністр. плачено	20.123.80
За вступ, грамоти, відзн. і ин.	435.49
Разом	20.559.29

Червень 1912.

За розм., фонди, орґан і адміністр. плачено	13.822.31
За вступ, грамоти, відзн. і ин.	578.24
Разом	14.400.55

Липень 1912.

За розм., фонди, орґан і адміністр. плачено	13.420.65
За вступ, грамоти, відзн. і ин.	882.15
Разом	14.302.80
Кромі сего прийшло проценту з банків за 2 літа	4.467.23
„Свобода" за адвертайз. з календаря за р. 1912	430.49
Звернено чеків назад до каси Р. Н. С. на суму	1.100.00
Весь прихід за 2 літа був	371.103.38

Розхід за час 2-ох літ.

Серпень 1910.

Посмертних по членах випл:	7.525.00
Запомог по женах членів або мужів членкинь	3.200.00
Запомог за каліцтва і невил. слабости	800.00
Сирітських частий	1.833.32
Орґанови „Свобода"	1.464.20
Платня Гол. Уряду і адмін.	371.60
XI. Головна Конвеція і її видатки	12.003.61
Засіданє Головних Урядників перед і по Конвеції	611.72
Нагорода Орґанізаторів	55.15
Бонди Головн. Урядників ...	104.00
Разом	27.968.60

Вересень 1910.

Посмертних по членах випл.	4.908.60
Запомог по женах членів або мужів членкинь	1.200.00
Запомог за каліцтва і невил. слабости	935.00
Сирітських частий	1.450.34
Орґанови „Свобада"	1.420.40
Платня Гол. Уряду і адмін.	354.13
Засіданя Голов. Уряду	212.29
Нагорода Орґанізаторів	64.08
Разом	10.544.84

Жовтень 1910.

Посмертних по членах випл.	4.320.00
Запомог по женах членів або мужах членкинь	1.000.00
Запомог за каліцтва і невил. слабости	500.00
Сирітських частий	500.00
Орґан Р. Н. С. „Свобода" ..	1.306.10
Платня Гол. Уряду і адмін.	399.23
Засіданя Головн. Уряду	184.45
Адвокат за справи Союзові ..	25.00
Разом	8.234.78

Листопад 1910.

Посмертних по членах випл.	7.500.00
Запомог по женах членів або мужах членкинь	1.200.00
Запомог за каліцтва і невил. слабости	2.250.00
Сирітських частий	750.00
Орґан Р. Н. С. „Свобода" ..	1.323.60
Платня Гол. Уряду і адмін.	425.53
На фонд ім. Мир. Січинського	1.000.00
На „Рідну Школу"	500.00
Славянський Еміґр. Дім	500.00
Завдаток на дім Р. Н. С. ..	100.00
Нагорода Орґанізаторів за жовтень і листопад	257.93
Разом	15.807.06

Грудень 1910.

Посмертних по членах випл.	8.150.00
Запомог по женах членів або мужах членкинь	2.400.00
Запомог за каліцтва і невил. слабости	500.00
Сирітських частий	1.600.00
Орґан Р. Н. С. „Свобода" ...	1.346.50
Платня Гол. Уряду і адмін.	383.79
Подорож і дієти Головн. Урядників в справі Р. Н. С.	186.80
Відзнаки для Р. Н. Союза ..	800.00
Адвокат за справи Р. Н. С.	322.50
Решта за дім Р. Н. Союза ..	13.400.00
Разом	29.089.59

Січень 1911.

Посмертних по членах випл.	13.250.00
Запомог по женах членів або мужах членкинь	3.800.00
Запомог за каліцтва і невил. слабости	525.00
Сирітських частий	1.620.10
Орґан Р. Н. С. „Свобода" ..	1.336.90
Платня Гол. Уряду і адмін.	422.33
Засіданє Контр. Комісії ...	270.11
„Свобода" за роботи і друки	261.00
Нагорода Орґанізаторів	103.72
Разом	21.589.16

Лютий 1911.

Посмертних по членах випл.	3.150.00
Запомог по женах членів або мужах членкинь	2.400.00
Запомог за каліцтва і невил. слабости	700.00
Сирітських частий	3.955.50
Орґан Р. Н. С. „Свобода" ...	1.334.30
Платня Гол. Уряду і адмін.	386.69
Асекурація дому Р. Н. С. на 3 літа	195.10
За Календар руський і словенський на рік 1911 ...	2.694.45
Нагорода Орґанізаторів	179.13
Разом	14.995.17

Марець 1911.

Посмертних по членах випл.	5.509.20
Запомог по женах членів або мужах членкинь	2.000.00
Запомог за каліцтва і невил. слабости	1.500.00
Сирітських частий	756.66
Орґан Р. Н. С. „Свобода" ...	1.326.90
Платня Гол. Уряду і адмін.	413.73
Нагорода Орґанізаторів	75.13
Разом	11.581.62

Цьвітень 1911.

Посмертних по членах випл.	5.216.00
Запомог по женах членів або мужах членкинь	400.00
Запомог за каліцтва і невил. слабости	850.00
Сирітських частий	450.00
Орґан Р. Н. С. „Свобода" ...	1.325.50
Платня Гол. Уряду і адмін.	346.55
Реперація дому Р. Н. С. ...	1.576.32
Засіданє Екзекут. Комітету ..	97.97
Разом	10.262.34

Май 1911.

Посмертних по членах випл.	9.180.80
Запомог по женах членів або мужах членкинь	2.000.00
Запомог за каліцтва і невил. слабости	200.00
Сирітських частий	2.945.00
Орґан Р. Н. С. „Свобода" ...	1.328.00
Засіданє Контр. Комісії	211.66
Завдаток на статути Р. Н. С.	500.00
Платня Гол. Уряду і адмін.	460.67
Нагорода Орґанізаторів	71.73
Адвокат за справи Р. Н. С. ..	50.00
Разом	16.947.86

Червень 1911.

Посмертних по членах випл.	5.550.00
Запомог по женах членів або мужах членкинь	2.400.00
Запомог за каліцтва і невил. слабости	400.00
Орґан Р. Н. С. „Свобода" ...	1.329.00
Платня Гол. Ураду і адмін.	360.61
Нагорода Орґанізаторів	188.33
„Свобода" решта за статут Р. Н. Союза	707.43
„Свобода" за друки для Р. Н. Союза	218.50
Реперація тап-фльору в домі Р. Н. С. на помешканя ..	146.74
Разом	11.300.61

Липень 1911.

Посмертних по членах випл.	3.100.00
Запомог по женах членів або мужах членкинь	2.000.00
Запомог за каліцтва і невил. слабости	800.00
Орґан Р. Н. С. „Свобода" ...	1.341.40
Платня Гол. Уряду і адмін.	478.19
Засіданє Контр. Комісії	217.81
Нагорода Орґанізаторів	120.10
Разом	8.057.50

Серпень 1911.

Посмертних по членах випл.	7.560.30
Запомог по женах членів або мужах членкинь	2.400.00
Запомог за каліцтва і невил. слабости	1.450.00
Сирітських частий	600.00
Орґан Р. Н. С. „Свобода" ...	1.340.20
Платня Гол. Уряду і адмін.	425.30
Річне засіданє	1.087.57
Бонди Головн. Урядників ..	94.00
Нагорода Орґанізаторів	96.15
Разом	15.053.52

Вересень 1911.

Посмертних по членах випл.	4.826.00
Запомог по женах членів або мужах членкинь	2.600.00
Запомог за каліцтва і невил. слабости	600.00
Орґан Р. Н. С. „Свобода" ...	1.358.80
Платня Гол. Уряду і адмін.	354.73
За відзнаки Р. Н. С.	800.00
„Свобода" за роботи	336.70
Завдаток „Свободі" на Календар на рік 1912	600.00
Нагорода Ораґанізаторів	156.12
Решта за бонди Гол. Уряду	10.00
Разом	11.642.35

Жовтень і листопад 1911.

Посмертних по членах випл.	6.092.50
Запомог по женах членів або мужах членкинь	1.600.00
Запомог за каліцтва і невил. слабости	450.00
Сирітських частий	2.040.62
Орґан Р. Н. С. „Свобода" ...	1.360.60
Платня Гол. Уряду і адмін.	358.26
Засіданє Головн. Уряду	315.95
Нагорода Орґанізаторів	71.38
Разом	12.289.31

Грудень 1911.

Посмертних по членах випл.	8.939.00
Запомог по женах членів або мужах членкинь	2.400.00
Запомог за каліцтва і невил. слабости	1.050.00
Сирітських частий	1.775.19
Орґан Р. Н. С. „Свобода" ...	1.388.80
Платня Гол. Уряду і адмін.	362.87
„Свобода" за руський Календар на 1912 рік	2.265.39
Нагорода Орґанізаторів	162.34
Разом	18.343.89

(Дальше буде).

ПОВІДОМЛЕНЄ.

ДЛЯ МІСЦЕВИХ УРЯДНИКІВ ВІДДІЛІВ Р. Н. СОЮЗА.

Згідно з статутами Р. Н. Союза § 147 (новий статут) отсим пригадує ся в послідне пп. Урядникам місцевих відділів, що наколи котрий відділ не пришле розмету за кождий місяць найдальше до послідного дня в місяци се є до 30-го в такім разі кождий такий відділ буде суспендований та утратить всї права і привілеї до Р. Н. Союза згідно з § 148. стат. Р. Н. Союза (новий статут).

Голови. Уряд Р. Н. С.

РОЗМЕТ Р. Н. СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ ГРУДЕНЬ 1912.

Член на ціле посмертне платить $1.25, а на половину посмертного $0.73.

Дописи.

З Wheeling, W. Va.

Минає вже довший час, відколи була в „Свободі" допись з Вілінґ, з котрої неодин з пов. читачів довідав ся, яку тяжку недолю переносять тутешні Русини, не з браку праці, бо тої єсть тут доволі, але з браку чоловіка, котрий умів би нарід зорґанізувати та піддати йому духа до єдности, до просьвіти і до розвою.

Як то красно почитати у нашій часописи дописи з других плейсів: як наші Русини на американській земли уряджують представлення, концерти, балі і т. и., а потому дякують публично свому світському чи духовному провідникови за його працю і труди.

Русини з Вілінґ такої подяки напечатати не можуть, бо не мають кому!... Єсть тут вправді руський сьвященик, але він має чуже імя і обходить ся з нашим народом як чужинець. Наша громада не має з сего сьвященика користи, а тільки шкоду і то велику шкоду! Коли сей сьвященик до нас прийшов, ми ним дуже тішили ся, бо його близше не знали... А тепер? — Тепер ми просимо Бога, щоби собі забрав від нас того свого слугу, який не служить анї йому, анї нам, але сам собі...

Зачала ся у нас орґанізувати парохія — сьвященик її розбив. Тепер він працює повною своєю силою над тим, щоби розбити одиноке наше руське товариство. Коли нарід пізнав, що замість приятеля має у своїм душпастирі явного ворога, відвернув ся від него з відразою і починає брати ся до просьвітної роботи сам на свою власну руку. Побачив наш пан-отець, що люди дають собі раду без него, — утїк від них на недоступні гори і там собі мешкає... До громади сходить тільки тоді, коли зачує де яке весїлє або хрестини. На тих весїлях і хрестинах він юдить одних людий на других і через те робить між нами страшну баламуту. Деякі люди послухали злобної намови сьвященика і не тільки що стали ворогами всякого поступу, але й виступили з нашого товариства. Не зроблять вони вправдї жадної шкоди нашому Братству, анї Р. Н. Союзови, анї другим розумним людям, але зроблять шкоду самим собі, а особливо своїм жінкам і дїтям.

Понизше розказана подія нехай буде відстрашаючим прикладом тим жінкам, яких мужі не належать до ніякої запомогової орґанізації.

Один Поляк, І. Пшешло, належав до одного лише польського товариства. По довшій недузї він помер і осиротив жінку та четверо дрібних дїтий. По смерти мужа-вітця товариство справило небіщикови красний похорон. Занесли його „з парадою" на місце вічного спочинку, звідтам вернули домів, а по короткім часї забули за свого товариша... Та не забула за померлого оставша по нїм бідна вдова і дрібні сироти, котрі лишили ся без ніяких средств до житя і суть тепер виставлені на чужу ласку і неласку. Бідна вдовиця ходить від дому до дому тай просить о лепту, щоби могла дістатись до старого краю, де могла би знайти скорше, ніж тут в Америці, поміч для себе і своїх дїтий.

З повисшого видимо, що кождий з нас єсть виставлений на подібну нужду, бо смерть не перебирає і не питає, до якої народности хто належить. Тож старайте ся, Братя Русини, забезпечити свою рідню від описаної повисше події, і приступайте всї до Руськ. Народ. Союза, котрий єсть найбільшою і найліпшою руською орґанізацією на американській земли. Особливо Русини з Вілінґ і околиці повинні вступити до нашого товариства в Вілінґ, а відтак і до Р. Н. С. Не слухайте, Братя, негідних слів сьвященика-кириника, бо він сам на тім найгірше вийде! Най не буде у нашій громадї анї одного Русина, котрий не належав би до нашого Братства і до Р. Н. С. Наші мітінґи відбувають ся в польській сокольни (44 Вуд Стр.), а хто хоче довідати ся про наше Братство і про Р. Н. Союз дещо більше, най прийде в другу недїлю по першим на висше подану адресу, то розмовимо ся обширнїйше.

Ваш знайомий.

З New York, N. Y.

Дня 26-го падолиста с. р. відбув ся в просторій „Arlington Hall" при 8-ій улици великий концерт, устроєний в память М. Лисенка через „Товариство музичне ім. М. Лисенка" в Ню Йорку і при співучасти „Українського хору" з Ню Йорку. Мимо того що як товариство музичне ім. М. Лисенка, так також і український хор, суть еще дуже молоденькі, бо товариство музичне зав'язалось допера перед якими 2. місяцями, а хор перед роком, — то концерт той випав під кождим зглядом так величаво і імпозантно, що не лишень на присутних Русинах, але також і на гостях инших народностий, як Анґлїйцях, Поляках, Словаках, Росіянах і инших, котрі в значнім числї явились були на тім концерті, зробив надзвичайно додатне враженє і вирост здивованє, що тутешні Русини, про котрих стосунково так мало до тепер в Ню Йорку було чути, були в силї і в можности спромочи ся на так гарний концерт.

Але бо цїла надзвичайно ріжнородна програма виконана була до найменших подробиць так гладко і складно, що могла всїх впровадити в правдивий подив і захват.

Вже вступне слово, виголошене через о. Підгорецького в як найкраснїй формі, зелектризувало присутних і приготовило відповідно до того, що концерт той, то не звичайна нюйорська забавка, але поважна манїфестація, в котрій тутешні Русини виступають пораз перший на ширшу арену, щоби почтити торжественно память сьвіжо померлого свого найбільшого мистця, Миколу Лисенка.

В дальшій части програми оркестра тов. музичного ім. Лисенка відограла 1) Washington Gray March, 2) C. Lavallee-го: The Bridal Rose, Overture і 3) I. Ivanovici-го: La Belle Roumaine, Valtzes — так гарно і з таким затятєм артистичним, що здавалось, що то грає не молода, сьвіжо що допера заложена оркестра, але якась первоорядна рутинована оркестра европейська.

Так само гарно і надзвичайно рівно відсьпівав „Український хор" під управою п. М. Климка і в супроводї цїлої оркестри 1) Конпского-Лисенка „Молитву", 2) Шевченка-Вербіцкого „Завіщанє" і при кінци „Ще не вмерла Україна". Присутні гості инших народностий не таїли цїлковито свого одушевлення і голосно вражались, що такого хору єще в Ню Йорку не приходилось їм чути. Нехай отже то загальне признанє буде заохотою для нашого молодого хору до дальшої працї на нашій ниві і нехай буде нагородою для дірiґента п. М. Климка і голови п. Й. Мулярчука за їх дотеперішну працю і труди.

Надзвичайно уважно вислухано також відчиту п. Кнїгиницького „про Лисенка", котрий в коротких словах, але з великою вервою і перенятєм змалював ясний образ дїяльности і великого значіня М. Лисенка для нашого народу.

Надзвичайно миле враженє викликали у всїх присутних сольо фортепянове панни Анни Сміт і сольо-сьпів панни Марії Сміт, з котрих одна приїхала специяльно на той концерт з Маганой Сіти, Па., а друга з Бостону, де учащає до консерваториї музичної, щоб взяти участь в тім концерті і в правдивий подив впровадили цїлу публику своєю справдї артистичною грою і сьпівом. Честь їм і слава за то, що хотяй уроджені вже тут в Америцї і оплачують у всї достатки, не цураются своєї народности і почувають себе Русинками. Длятого то при правдивій бурі оплесків цїлої публики вручив їм прекрасні китиці цьвітів голова тов. музичного п. Сербенський від комітету а крім того наш бізнесмен п. Г. Чернецький від себе.

Три соля музичні, а то сольо скрипкове п. Генрика Мікульського, котрий відограв Louis Friedsell-ого: — „Москва — Russian Melody" і Венявского „Куявяка", — сольо на тромбоні п. П. Саґана, котрий відограв F. H. Losey-а „Corinthian Polka" і сольо на клярнеті п. Г. Вітковського, котрий відограв E. S. Thornton-а „Somnabula" і J. M. Missud-а „The Rose" — випали дуже удатно, а вже для гри молоденького консерваториста, п. Мікульского годї знайти відповідних слів признаня. Длятого то також буря оплесків товаришила словам о. Підгорецького, котрий дякуючи при кінци концерту п. Мікульскому за співучасть в концерті, заапелював до наших красавиць, щоби полишили єще якийсь час п. Мікульского в спокою і дали йому спокійно покінчити музичні студиї, щоби той став нись вже правдивим віртуозом.

Декламації п. П. Барабаша „Б. Лепкого: — М. Лисенкови на спомин" і панни Кароліни Шевчинської —„Шевченка: Думи мої" випали також добре і достроїлись до цїлости концерту знаменито.

Одним словом, такого концерту еще до тепер не малисьмо, але дасть Біг будем мали чим раз частїйше.

Мимо того, що концерт той відбув ся в вигорок, отже на буднім дни і перед буднім та робучим днем, публика заповнила битком дуже простору „Арлінґтон" галю. Межи гістьми бачилисьмо о. Лисяка з женою з Йонкерс, Н. Й., о. Сидоряка з Пасайк, Н. Дж., о. Середу і о. Петровского, дальше тутешного адвоката і великого приятеля нашого народу п. Шіпмана з женою, тутешного руського лікаря, д-ра І. Сміта, адвоката з Філядельфії, Па., п. Сміта, банкера з Бруклина, Н. Й., п. Ковача і п. Неубавера, п. М. Угорчака з Джерзи Сіти, Н. Дж. і много, много инших не лишень місцевих, але і з подальших сторін як з Рочестер, Н. Й., Перт Амбой, Н. Дж., Джерзи Сіти, Н. Дж., Нюарк, Н. Дж. і т. д.

Кілька з найстарших польських товариств музичних і сьпівацьких в Ню Йорку і Брукліні висказало своє признанє і желаня по причині так красної удачі того першого публичного виступу нашого українського хору і тов. музичного, а множество осіб вже заздалегідь допитує ся, коли товариства ті виступлять з другим концертом.

Можемо отже вже тепер подїлитись з ними відомостию, котру дізнаєм ся від п. Климка, що десь в лютім 1913 р., товариства ті наміряють устроїти в роковини смерти Т. Шевченка еще величавійший концерт.

Чекаймо отже терпеливо.

Правник.

З Wilkes Barre, Pa.

В 47-ім ч. „Свободи" поміщена була допись якогось-там „парафіянина" з Вілксбері, Па., у якій знаходить ся дещо „переборщене"... Я уважаю собі за обовязок сю допись трошки справити. І так:

Правдою є, що вікна, котрими прикрашений наш храм, справлено сего року, за „держави" теперішного нашого пароха о. М. Кузїва, котрий також заплатив за одно вікно $50, за що належить ся йому щира подяка. Однак не менша подяка належить ся чотиром нашим Братствам та поодиноким парафіянам, котрі також зложили на вікна по $50 і більше а іменно: Братство сьв. О. Николая ч. 99., Братство сьв. Івана Хрест., від 223., Брат. сьв. Василія Вел., від 278 Р. Н. Союза, Тов. Марка Каганця, від. 35. (нового) Р. Н. Союза, чесні пп. Іван Завойський з женою, Іван Бойко з женою, п. Левкут з женою, ч. парафіяни з жовківского повіту, ч. парафіяни з калуського повіту і богато других, котрі також великими жертвами причинили ся до справлення вікон.

О руський цвинтар постарали ся ми еще в місяцю лютім 1910 року. (Був у нас під той час пароxом о. Ілія Кузїв). Цвинтар куплено за $1.600.00 і одну часть тої суми т. є $800.00 заплачено сейчас при купні, а другу часть о цїлість місяців пізнїйше т. є з початком вересня 1910., а о. М. Кузїв обняв нашу парохію допера з днем 11. лютого 1911 р.

Дальше згадав також ч. „парафіянин" за посьвяченє церкви та за представленє, котре відбуло ся у нас дня 3. падолиста, а вкінци написав ось так: „Таких представлень як найбільше, а наші люди неодного навчать ся". Коли я читав ті слова, то не вірив, що се писав наш парафіянин, то певно один з тих, котрий не був на річнім мітінґу дня 31. грудня 1911., бо инакше був би бояв ся вставити ті слова у свою допись...

Коли попередний наш дякоучитель, п. Михайло Білянський, разом з о. М. Кузївим, п. Іваном Завойським і другими кураторами церковними постарали ся о куртину, кулїси, декорації і театральні костюми, за котрі заплачено висше $120.00 не з каси церковної, але грішми, котрі вплинули з розпродажі тікетів на представлення, які свого часу уряджувало ся, тогди то кілька наших (вибачте за слово) „крикунів" наробило на річнім мітінґу такого „рейваху", що було чути аж на десяту улицю. Не могло їм поміститись в голові, як міг дяк зі сьвящеником допустити ся такого злочину, а властиво сьвятотатства т. є зробити в галї під церковю „шов". Но і знаєте як справа скінчила ся? Сьвященикови обкроїли з пенсії $10.00, а дякоучителеви $15.00, однак на другім мітінґу „пофіксовано" пейду дякоучителя, бо замість обкроїти $15.00, обкроїли $5.00. Але наш бувший дякоучитель не зважав на те, а працював дальше у нас і таки того самого вечера сейчас по мітінґу дав представлене „Гостина сьв. Николая" і „Два воїни". Правда, що кількох „побожних" парафіян на „шов" під церковю не прийшло, однак представленє випало дуже добре. Але, що часи, люди і „обстоятельства" зміняють ся, то так само стало ся і у нас.

Наш бувший дякоучитель пошукав собі лучшу парохію, а ми постарали ся о другого дяка. І де колись кидалось громами, за що обкроювало ся „пейди", там нинї сиплять ся „славословія" хотьби за „Іцка свата"...

Дальше, не забув також наш „парафіянин" повеличати ся нашим славним хором, та його управителем, однак на жаль не спімнув анї словом, чия в тім заслуга, що той хор є, і хто був його заложителем. Видко, що ч. „парафіянин" також в тій справі мало що знає. Тож єсли так, то най буде ласкав вистарати ся 9. або 10. ч. „Душпастиря" з 1911. р. а там знайде цїлу його історію. Єсли-б було трудно йому дістати згадані числа „Душпастиря", то най попросить першого лїпшого нашого сьпівака, а той покаже йому фотоґрафію хору, на котрій зобачить в середині межи сьпіваками о. Ілію Кузїва, тодїшного пароха і Михайла Білянського, заложителя і управителя хору, котрий не мало напрацював ся і мало що головою не наложив, заки вивчив (по більшій части сьпіваків неписьменних) той хор, котрим чесний „парафіянин" так величає ся.

Також парафіянин і член двох Братств.

ЗАЯВА.

В числї 49. „Свободи" поміщена була допись, а властиво рецензия з представленя, котре відбуло ся в Гейзелтон, Па. дня 17. падолиста б. р. Позаяк декотрі з пп. аматорів, перечитавши згадану допись, непомірно обрадили ся, а також підозрівають о авторство сеї дописи цїлком невинних людий, тому то я отсим заявляю, що анї о. Володимир Лотович, анї п. Михайло Кашуба, місцевий дякоучитель, сеї дописи не писали, анї не просили мене о її написанє, анї не мають з нею нїчо спільного. Допись написав я, а подав деякі добрі ради не на те (як я вже в дописи застеріг ся), щоби образити кружок аматорський або відобрати „вонір" декому з пп. аматорів, але на те, щоби молодим та недосьвідним аматорам поручити дещо такого, чого вони повинні на будуче придержувати ся як для свого так і для загального добра.

З поважанєм, *Михайло Білянський.*

VI.

Томко одержує вказівки поведеня.

Томка завели до стрійно прикрашеної кімнати, що з нею лучило ся много инших кімнат. Попросили його сісти; та він не сьмів сего зробити, бо бачив довкруги старших, достойних панів. Просив, щоби вони сіли; всї уклонили ся глубоко, та стояли дальше. Томко хотів повторити щераз свою просьбу, та його „дядько", ґраф Гертфолд шепнув:

— Не жадай сего, мілорде, бо-ж не личить, щоби сї панове сиділи в твоїй присутности.

Сказали, що прийшов лорд Сан Джан; сей уклонив ся низенько Томкови і промовив:

— Від короля маю дещо сказати, се має бути тайне. Може зволиш, принце, всїх відправити з виїмком лорда Гертфолда.

Сей послїдний бачив, що Томко не знає, що робити, тому шепнув йому, щоб кивненем руки казав всїм вийти, наколи не хоче сього сказати. Коли всї панове віддалили ся, почав говорити лорд Сан Джан:

— Задля важних справ, що дотичать добра держави, Його Королївське Величество приказує, щоб достойний принц укривав, о скільно се мож-

ливе, хоробу, яка його навістила, поки не виздоровіє цїлковито. Перед нїким не треба заперечувати, що є князем Валїї, наслїдником анґлїйського престола і княжа гідність обовязує його, щоб її носити достойно, принимати всї почести без супротивленя і уживати всїх своїх старинних прав і привілеїв. Король і батько зборонює принцови приписувати собі низьке походженє і тільки хоробливий стан міг се спричинити, що таке переконанє повстало в його уяві. Противно: повинен старати ся пригадати собі черти лиця давнїйше знаних осіб. Коли-б се йому не удало ся, то нехай про се мовчить і нїчим не покаже, що їх забув. Коли принц виступає публично, або при якій-небудь ґагоді і не знає, що має говорити, або як примінити ся, нїкому не вільно на се звертати уваги, а принц може поспитати лорда Гертфолда або мене, лорда Сан Джана, свойого вірного слугу, бо нам обом поручив король особисту службу при принцови. Така є воля і приказ короля, що пересилає достойному принцови своє сердечне поздоровленє і благає Господа, щоб вам як найскорше дав поміч і мав вас все у своїй опіцї.

Лорд Сан Джан з низьким поклоном відступив на бік. Томко відповів:

— Нїхто не може супротивляти ся тому, що

так, князю? Томко промимрив щось недоладно, бо чув, що предмет розмови є для него небезпечний.

Трохи пізнїйше говорило ся про се, що князь має на якийсь час перестати учити ся; тодї крикнула місс Іванна:

— Яка-ж шкода! Ти так хорошо учив ся! Будь терпеливий, мілорде, се довго не потреває і небавом будеш таксамо мудрий, як твій милостивий батько. Чужі мови так будеш знати, як він.

— Мій батько! — сказав без застановленя, — менї здаєть ся, що він зле говорить рідною мовою. А відки-ж він набрав відомостий?

Тут стрінув ся з поглядом лорда Сан Джана. Замовк і почервонїв, та за хвилю сказав сумно:

— Ах, знов мучить мене моя слабість і тому блудить мій ум. Певно не хотів я висказати ся з маловаженєм про короля.

— Ми про се пересьвідчені, принце — сказала княжна Єлисавета і сердечно взяла „брата" за руку. — Не жури ся, бо-ж хороба не є твоєю виною.

— Солодка з тебе потішителька, добра леді, — сказав Томко з вдячностю. — Дякую тобі з цїлого серця.

Небавом опісля нерозважна леді Іванна спи-

— Уважайте точно на мої слова. Надто велике напруженє при науцї помішало ум мойого сина, та се швидко перемине. Проч з книжками, учителями — ви за се будете одвічальні. Бавте його, радуйте, щоб йому здоровлє вернуло ся.

Підніс ся ще висше і рішучо закликав:

— Він терпить на помішанє ума, однак се мій син, наслїдник анґлїйського престола і чи хорий на дусї, чи здоровий, колись вступить на престол. Памятайте і стережіть других; хто поважив би ся заговорити про стан князя, сей заколочує спокій публичний, сей нищить добро держави і за се його жде шибениця! Дайте менї пити — сухо менї в устах. Отсей сум убиває в менї всяку силу... беріть чарку... піднесіть мене, так, гаразд. Він має бути божевільний? та все таки є князем Валїї, я король, се потверджу. Зараз завтра, в часї торжества, віддам йому в посїданє всї права і княжі привілеї. Мілорде Гертфолде! Сейчас видай потрібний приказ.

— Відомо Вашій Королївській Величности, що великий маршалок Анґлїї, обжалований о зраду стану, находить ся в Таврі, — відказав один з лордів, клякаючи при ліжку володїтеля.

— Не личить, щоб так тяжко обвиненних...

— Мовчи! не ображай мойого уха тим осо-

Запитав ся Томка по латиньски, а хлопець поволи і мильно, однак таки відказав. Король урадував ся а з ним лорди і лїкар королївський.

— Певно, що ся відповідь не дорівнує відомостям, що їх князь мав перед тим, — сказав король — та видко, що сила його духа не є знищена, хоч ослаблена. Що ви думаєте?

Лїкар, до котрого було звернене се питанє, склонив ся глубоко:

— Я думаю так само, Ваша Величність...

Король поглянув з вдоволенєм на ученого мужа, що висказав ті успокоюючі слова; опісля промовив до Томка по французьки. Хлопець мовчав хвильку змішаний, опісля відказав смирно:

— Ваша королївська Величність дарує, та я не второпаю сеї мови.

Король упав знов на ліжко, слуги скочили до нього, а він кивнув рукою на знак, щоб вони відійшли і закликав:

— Лишіть мене, се хвилеве ослабленє. Посадіть мене вигіднїйше. Так, се гаразд. Ходи сюди, сину і положи бідну головку на грудях твойого батька і розвесели ся. Будеш небавом здоров; твоя хороба є переминаюча. Вір менї, що так є.

Опісля звернув ся до присутних, лагідний вираз зник з його лиця, очи блиснули гнївом:

тала щось Томка по грецьки. З його лиця видко було, що він не тільки сеї мови не розуміє, але не знає навіть, що се питанє є звернене до него. Княгиня Єлисавета відповіла за него хорошою мовою, опісля заговорила в рідній мові.

Потім зачала ся розмова свобіднїйша і приятнїйша. Томко уговкував ся і набирав свободи, коли бачив, з якою печаливостю й зичливостю його окруженє услугувало йому. Коли почув, що молоді леді будуть йому товаришити вечером на забаві в Сіти, відотхнув свобіднїйше, бо подумав, що не буде опущений і чужий. Перед годиною думка о таких товаришках була-б його переляпкала.

Оба лорди, сторожі Томка, не були так свобідні, як прочі. Їх задача була трудна, бо мусїли бути безнастанно в напруженю; вони були немов керманичами на кораблі, що пливе по небезпечних струях морських, де йому що хвиля грозить розбитє. Коли розмова з княгинями тревала дуже довго, сказали, що прийшов лорд Ґілдфорд Додлї і видавало ся, що нові напруженя будуть дуже тяжкі так для них, як для молодого принца, що нова плавба корабля буде тяжка. Порадили отже Томкови, щоб не приняв гостя, а він згодив ся дуже радо. Лиш лице леді Іванни трохи захмари-

сестрінок божевільний. З нездоровою головою вступить на престол і буде панувати. Най Господь береже Анґлїю, бо справдї наша держава буде потребувати Його опіки.

— Так здаєть ся, ой, леле! Але, чи справдї не сумнїваєш ся о... о...

Нерішений замовк, бо чув, що вступив на небезпечну дорогу. Лорд Гертфолд випрямив ся, отверто й щиро глянув в очи свойому товаришеви і закликав:

— Говори далї, крім нас нема тут нїкого. Сумнїватн ся? о чім?

— Трудно менї в слова убрати мої думки, лорде; ти так близько з князем споріднений — даруй, як скажу за много. Чи не дивно тобі, що умова хороба могла так вплинути на цїле його поступованє і заховуванє? Воно є все княже, та ріжнить ся зовсїм від дотеперішних його привичок. Як се можливо, щоб він не пізнавав свойого батька? Щоб не памятав, як йому звичайно услугують? Як міг так цїлковито забути грецьку й французьку мову, а латинської трохи пригадує? Не гнївай ся, лорде, та розжени сї сумніви, що потрясають моїм умом, буду тобі вдячний. Він сам сказав, що не є принцом, і...

— Як ся маєш, мілорде Едварде, мій сину? Чи приходиш поголубити ся зі мною, добрим королем, твоїм батьком, що любить тебе сердечно, хоч нераз дражнив тебе жартами?

Безталанний Томко слухав сеї мови, мимо зворушеня, дуже уважно. На слова: „зі мною, добрим королем", упав на колїна, зблїд смертельно, немов куля пробила йому серце. Підніс благально до гори руки:

— То ти, пане, король? О, тепер я пропащий!

Сей оклик болючо вразив серце володаря. Поглянув допитливо на присутних, опісля на хлопця і сказав:

— Я гадав, що вісти є пересадні і тепер бою ся, щоб не були вони зовсїм правдиві.

Зітхнув глубоко і сказав ласкаво:

— Ходи до твойого батька, сину, ти хорий?

Томка підвели на ноги; з покорою тай страхом зближив ся до короля Анґлїї. Король обняв руками його лице, поблїдле з ляку і дивив ся допитливо на хлопця з любовю, як коли-б шукав в його чертах, чи може не приходить до рівноваги розбитий дух.

Притиснув до грудий кучеряву головку і сердечно погладив. Опісля сказав:

— Чиж ти не пізнаєш твойого батенька, мій сину? Скажи, та-ж ти мене знаєш — в противнім разї пукне менї серце. Ти знаєш хто я є, правда?

— Так, ти мій володар і добродій і король і... нехай тебе Господь благословить.

— Добре, се вистане. Будь спокійний, чого так дрожиш? Нема тут нікого, що поважив би ся тобі волос з голови узяти. Всї тебе люблять. Тепер буде тобі лїпше; лихий сон, що мучив тебе, устав. Чи-ж не так? Правда, що пізнаєш знов себе? Не будеш себе звати чужим іменем, як то робив ти поперед?

— Нехай менї позволить Ваша Королївська Великість сказати, що я говорив правду, достойний володїтелю. В самій річи я є найнизший із твоїх підданих, я жебрак. Нещасний случай спровадив мене сюди, та я нїчого не винен. Я ще за молодий, щоб умирати. Одно слово з твоїх уст може мене спасти. О, промов, достойний королю!

— Умерти, ти? Не говори того, любий принце — успокій твоє серце. Нї, ти не умреш!

Знов упав Томко на колїна перед королем і радісно закликав:

— Мій королю, нехай Господь нагородить твоє милосердіє і заховає тебе довго для добра держави.

Опісля підвів ся і з веселим зором звернув ся до двох лордів, що товаришили йому за шамбелянів і кликнув:

— Панове, ви чули! Мене не сьміють вішати, бо король так сказав.

Всї присутні склонили поважно голови і з почести нїхто нїчого не відказав.

Хлопець змішав ся на хвильку і замовк; опісля звернув ся до короля і спитав тривожно:

— Чи можу вже відійти, ласкавий пане?

— Вже відійти? Певно, коли собі сього бажаєш. Та чому-ж не хочеш ще лишити ся? Де хочеш йти?

Смирно схилив Томко голову і відповів:

— Досить менї сього, що я свобідний; хочу вернути до низької кімнатки, де серед убожества й нужди побачив я сьвіт і виріс. Маю там матїр, сестри, там моя вітчина. Богацтво і краса, що мене тут окружає, для мене чужа, благаю: позволь менї відійти, достойний пане.

Задуманий, серед мовчаня, сидів король і з його черт можна було читати смуток і занепокоєнє. Вкінци сказав:

— Може тільки ся одна струна в його души нарушена, а цїлість здорова? О, дай то, Господи! Попробуємо.

ружним іменем. Чи-ж сей чоловік має вічно жити? Чи-ж тому не має сповнити ся моя воля? Так довше не буде. Повідомить парлямент, що я чекаю на вирок смерти на Норфолка ще перед завтрішним ранком, бо тяжко будуть одвічати.

— Воля короля є законом, — сказав лорд Гертфолд, повстаючи до виходу.

Поволи успокоював ся король.

— Поцілуй мене, мій принце, сказав до Томка. Як то... боїш ся? Чи-ж я не твій батько, що любить тебе?

— Ти незвичайно добрий для мене негідного, могучий і великий королю, се знаю. Однак... однак мене се болить, коли подумаю про сього чоловіка, що має умерти, і...

— Се слово гідне тебе. Так, так, бачу, що твоє серце не змінило ся, хоч ум потерпів. Але сей зрадник стоїть між тобою а належною гідностю.

— На його місце заіменую иншого, що совісно буде сповняти свій уряд. Успокій ся, мій принце, не томи слабої голови такими справами.

— Але, чи-ж на мене не паде вина його смерти, достойний Володїтелю? Чи-ж в противнім случаю не був би він довше жив?

— Не думай о сїм довше, мій сину, він на

се не заслугує. Поцілуй мене ще раз і вертай до своїх забав і розривок. Мене мучить моя хороба, потребую спокою. Йди тепер з твоїм дядьком Гертфолдом і прочими товаришами, а прийди знов, коли менї буде лїпше.

З тяжким серцем лишив Томко короля, що послїдними словами відняв йому всяку надію бажаної свободи. Знов чув довкруги себе тихі шепти: „принц йде". Йшов пригноблений в души, сумний між рядами сьвітлих дворян, що низенько клонили ся перед ним. Так, він був вязнем нещасливим, серед тих людий чув ся самітним і опущеним і може через ціле житє має остати замкненим в золоченій клітцї, як Господь не змилосердить ся над ним тай не спасе його.

Всюди, куди тільки звернув ся, бачив перед собою шляхотну голову князя Норфолка, відрубану від тулувища. Пригадував собі, як стояв і дивив ся, коли то його випроваджувано до Тавру, які сумні мав він очі! Сей погляд переслїдував його.

Якже-ж хороші були давні його сни і мрії, а як сумне то всьо на явї!

сказав король, ні не може після власної волї поясняти собі його приказ. Хоч як се тяжко, однак воля короля буде сповнена.

Лорд Гертфолд сказав:

— Позаяк король заборонив принцови поважно учити ся, то може подобаєть ся яка мила забава, щоб достойний принц не умучив ся і не пошкодив тим собі, показуючи ся при пирі.

Здивований, поглянув Томко, однак почервонів сильно, коли побачив, що лорд Сан Джан придивляєть йому уважно. А він сказав:

— Память князя є ще трохи невірна, однак треба бути спокійним. Враз з хоробою, устануть і наслідки. Мілорд Гертфолд говорив про пир в Сіти, на якім принц буде присутний, після обітниці короля. Чи достойний принц пригадує се собі?

— Мушу замітити, що се вийшло менї зовсім з памяти, — відказав Томко і почервонів.

В сїй хвили повідомили, що прийшла леді Єлисавета і леді Іванна Грей. Оба лорди поглянули на себе допитливо, почім Гертфолд приступив швидко до дверий і, витаючи молоді княгині, сказав тихо до них:

— Достойні леді, прошу вас, не звважайте на успосібленє принца, не показуйте здивовання, на-

коли він чогось собі не пригадає. На жаль, лучаєть ся се дуже часто, навіть в дрібницях.

Тимчасом лорд Сан Джан просив Томка:

— Нехай Ваша Княжа Милість захоче в памяти волю короля. Нїхто не повинен добачити найменшої зміни. Знаєш, принце, як люблять тебе товаришки забави і їх се боліло би дуже, коли-б замітили якусь зміну. Коли-б память не дописувала, то треба се укрити. Чи кажеш менї і лордови Гертфолдови лишити ся?

Томко притакнув. Научив ся він вже неодної річи, тай був готов в своїй щирости сповнити після спромоги кождий королївський приказ.

Мимо второпности лордів, розмова між молодим товариством якось не йшла. Томко мало що не упав під тягаром і не визнав всего отверто, але все виратував його розум і такт княгині Єлисавети, або принагідне слово одного з лордів. Стало ся й таке, що молоденька міс Іванна спитала:

— Чи відвідав ти, мілорде, нині королеву?

Томко отягав ся з відповідю і переляканим та допитливим зором водив довкола. Аж лорд Сан Джан промовив із зручностю дворянина, що уміє розвязувати малі непорозуміня:

— Так, достойна пані королева успокоїла принца що до здоровля нашого короля; чи-ж не

ло ся, коли так знатному дворянинови заборонено вступу.

Тепер слїдувала довша перерва в розмові. Леді ждали, щоб принц позволив їм відійти. Томко не знав, що означає їх мовчанка і допитливо поглянув на Гертфолда. І знов сердечність і второпність Єлисавети помогла йому. З глубоким поклоном спитала:

— Чи милостивий мій брат позволить нам відійти?

Томко відповів:

— Пристану на всьо, чого лиш достойні леді зажадають, та в будуччинї хочу, після моєї спромоги, згоджувати ся на щось приятнїйшого для мене, як на позбавленє себе сьвітла й радости, якою для мене є ваша присутність. Дякую вам сердечно, най Господь буде з вами.

В духу сьміяв ся з вдоволеня і думав: „Прецінь даром не читав я в книжках про княгинї, коли присвоїв собі тільки тих слів, що їх вони справдї уживають.

Коли молоді леді відійшли, звернув ся Томко до своїх опікунів з просьбою:

— Дозвольте менї, достойні панове, випочити в якім кутку.

— Князь розказує, а ми маємо слухати, —

відказав лорд Гертфолд, — таки справдї князь потребує випочати перед тим, нім удасть ся до Сіти.

Лорд задзвонив і приказав слузї завізвати пана Герберта. Він явив ся сейчас і попровадив Томка до иншої кімнати; тут хотів він собі налити води до склянки, однак виручив його лакей, убраний в шовки і аксаміти, клякнув перед ним і на золотій підставцї подав йому воду.

Змучений хлопець сїв, бо бажав роззути ся. Сейчас прискочив инший вистровний слуга і на колїнах сповнив свою службу. Не позволено йому нїчого самому робити; вкінци погодив ся з судьбою і подумав: „Дивує мене, що не маю тут ще когось, що схотїв би за мене віддихати". Окутаний в широку, дорогоцїнну одїж, положив ся спати; але не міг заснути, бо в голові його повно було думок і повно було слуг, що чекали на його прикази. Думок не міг позбути ся, а що до других, то не знав, що може розказати їм відійти і стояли вони отже так само невдоволені, як „принц".

Коли Томко зачав засипляти, достойні його опікуни лишили ся самі. В задумі ходили по салї; вкінци відізвав ся Сан Джан:

— Скажи, мілорде, щиро, що ти думаєш?

— Що я думаю? Король туй-туй умре, а мій

КАЛЕНДАР.

ГРУДЕНЬ.

н.ст.	Дні	Руські сьвята
19	Четвер	Николая Чуд.
20	Пятн.	Амвросія еп.
21	Субота	Патапія, Пр. З.
22	Неділя	30. Зачатіє Пр. Б
23	Понед.	Міни, Ерм.
24	Вівтор.	Данила стов.
25	Середа	Спірідона еп.

НОВИНКИ.

Жертва Українців в Едмонтон на народні цілі. Дня 8. грудня 1912 р. відбуло ся просьвітно-шкільне віче в Едмонтон, Альберта, Кан., в салі української Бурси. По рефераті п. Демидчука пішла збірка на „Рідну Школу" в Галичині. Присутні на сали — в числі около 300 — прямо переліцитовували ся у високі складок. Низше 1 доляра не дав ніхто, а коли п. Роман Кремар та п. Павло Рудик дали по 200 долярів, то п. Григорій Крайківський зложив 1000 (тисяч) долярів на „Рідну Школу" а 1000 долярів деклярував на стипендію для підготовання учительських сил для будучої української промислової школи. Сею стипендію заряджувати-ме тов-о „Просьвіта" у Львові. У відповідь на се деклярував п. Рудик стипендію для учеників торговельної школи тов. „Просьвіта" у Львові, в квоті 10.000 корон (2000 долярів) платну пірічними ратами по 500 корон протягом 10 літ. Обі стипендії забезпечено векслями. На „Рідну Школу" заряджено також по зазиві о. Гури колекту в гр.-кат. церкві і зібрано около $200, а на вічу в Бурсї $2.120, разом отже зложено в Едмонтон на „Рідну Школу" $2.320, а взагалі на народні цілі в Галичині $5.320! Сей успіх належить завдячувати енергічному Комітетови під проводом п. М. Белегая як голови, п. Кремара як секретаря і п. Рудика як касієра. Славно Едмонтонці!

Справлене друкарської ошибки. У попереднім (50) числі „Свободи" в статі „Муйко-Бачківцї" пропущено через недогляд цілу одну стрічку, через що зміст дотичного речення вийшов зовсїм неясний. Ся стрічка мала бути приміщена у першій шпальті на стороні 7., поміж рядками 25 і 26 з долини. По справленю сеї немилої ошибки дотичне речене буде звучати так: „А має той божий пустельник чародійну силу і вже не одно **лихо відвернув від людий. На тій горі,** де жиє старець-пустельник, у садї росте чародійне дерево" і т. д. до кінця. Наших читачів перепрашаємо за сю мимовільну похибку і просимо дотичне місце відповідно собі поправити.

Українці в Боснії. Перепись з 1910 р. виказує, що перед двома роками мешкало в Боснії 7.431 Українців. Всїх мешканців числила Боснія 1 мілїон 898 тисяч.

Процес проти цісаря Франца Йосифа. Спадкоємці барона Берняковича внесли позов проти цісаря Франца Йосифа. Предметом процесу є 21 більших сіл в Боснії і Герцеговині, які цїсар Леопольд подарував предкам Берняковича в 1664 р., на випадок, як би колись Боснія дістала ся під Австрію. Се сповнило ся в 1908 р. через анексію, отже претенсії Берняковича оправдані. Державний скарб відмавляє даровизні правної важности. Процес заповідає ся дуже цікаво.

Заказ оголошування військових заряджень. Урядова угорська ґазета оголошує: Кор. угор. міністерство звертає увагу, що розпорядженє з дня 21. марта 1909 р. в справі заказу оголошування військових заряджень в ґазетах обовязує також нині. Деякі дневники оголошують деякі військові зарядження і крім неоправданого непокоєння населення дають також вказівки що-до розміщення оружної сили. Угорське міністерство заборонює проте оголошувати вісти про стан, рухи і чинности оружної сили, про стан кріпостий і укріплене місць, як також про місця переховування, якости, скількости і перевозу средств поживи. Подане в ґазетах тих вістий буде каране вязницею до 6 літ і грошевою карою до 8.000 корон. Подібний заказ видано також в Галичині, длятого тамошні ґазети не пишуть о рухах австрійських військ.

Давно їм се належало ся. В Іваню Пустім арештовано під замітом шпіґуньства в хосен Росії відомого кацапського діяча і вічевого громила Теодора Марущака. Кружить також чутка, що за те саме арештовано в Коломиї місцевого посла д-ра Волод. Дудикевича, голову москвофільської партії.

Третий наслідник австрійського престола. На замку в Вартгольці коло Відня відбули ся хрестини сина архикн. Кароля Франц Йосифа та архикн. Зити. Хрестив кард. др. Наґль а хресними родичами були: цїсар репрезентований архикн. Франц-Фердинандом і кн. Марія Антонія Парма. Син архикнязя одержав на хресті імена Франц, Йосиф, Отто, Роберт, Марія, Антін, Кароль, Макс, Генрих, Сикст, Ксавер, Фелікс, Рене, Людвик, Каєтан, Пій, Ігнатій. Однак архикнязь буде називати ся лиш трома першими іменами.

Посол ватажком вломників. Петербурська поліція арештувала бувшого посла до другої Думи, Кузнецова. Виявило ся, що він був головою ватаги злодіїв і вломників, що допускали ся великих крадіжий і рабунків, як пр. недавно в палаті ґрафа Страґанова, де вкрали готівку і дорогоцінности на суму 80 тисяч корон. Ватага ся крала, де тільки вдало ся, рабувала приватні каси а навіть каси хорих. Кузнецов був у другій думі послом з тверської ґубернії. З ним арештовано часть ватаги. Гарних послів вибирають кацапи в матушці Росії.

Брат, що вбив три сестри. Перед вісім роками найшли у селї Вотенвальд на Моравії трох замордованих сестер. Арештовано тогди богато осіб, яких підозрівало ся о убийство, але їм не можна було нічого доказати і випущено їх на волю. Аж по вісім роках вдало ся жандармерії вишукати, що убийником сестер є їх власний брат, який їх насамперед збезчестив, а опісля убив. Убийник називає ся Крішка, його арештовано в Стирії.

Рубель іде. При вояках в Коломиї найдено дня 25. м. м. картки і гроші розділені межи них москвофільськими аґітаторами. Арештовано також одного москвофільського аґітатора, одягненого в мундур краєвої оборони, котрий аґітував межи вояками. Свого назвиска він не хотів подати. Не найдено при нїм ніяких документів, які могли би його зрадити.

Бран збіжа на Угорщині. Угорські торговельники збіжа, користаючи з війни і задержання довозу збіжа з Сербії, випродали все збіже по високій ціні за границю і так спричинили брак збіжа на Угорщині, наслідком чого Угорщина вже сего року мусить спроваджувати много збіжа. В тій цїли вислали вже угорські великі збіжеві підприємства своїх представників до Росії, а головно до полудньово-західного краю, щоби вони заключили там збіжеві умови. Розходить ся, щоби у відповіднім случаю закупити величезне число збіжа, що найменче кілька мілїонів пудів. Угорські купцї, продавши своє збіже по довольі високій ціні, хотять вихіснувати відповідно низькі ціни збіжа в Росії і кинути на угорський ринок російське збіже.

Смерть від зубів. В Петербурзї згинувд дня 20. м. м. трагічною смертю звісний там дипльомат князь Вяземський секретар російського посольства в Льондонї, що перебував в Петербурзї у службових справах, де замешкав у готели „Европа". Він підчас снїдання розломив собі штучні зуби й проковтнув їх. Один зуб попав у гортанку а відси до легких. Помимо безпровольочної лікарської помочі помер Вяземський по 24 годинних тяжких муках, які зменшено дещо морфіною.

Рани в нинішних війнах. Війну в нинішнім часї веде ся не так, як велї ї перед кількадесяти літами. Тепер не ходить о се, щоби неприятеля вимордувати, тільки зробити його нездібним до дальшої боротьби. Відповідно до сего старають ся й уліпшити оружє. Числа показують нам найліпше ріжницю між новочасною війною, а пр. німецькою війною з 1870 р. В російсько-японській війнї на 5 до 6 ранених припадав один убитий, так само було і в війні з 1870. Але зовсїм инакше виглядає число тих, які померли в наслідок ран. В деяких полках у російсько-японській війні з 1000 ранених умирало 3. В инших, що потерпіли більші шкоди, смертельність виносила 1 до 5 на сто. За те в війні німецькій з 1870 гинуло 11 людий на 100 ранених. Ще корпснїйше представляєть ся справа з легко раненими. В битві під Мукденом було 36.133 ранених по російській стороні, а по трох місяцях вернуло 16.480, отже майже половина, під оружє, а в німецько-французькій війні ледви 17 на сто були здібні до дальшої боротьби.

Стріляне до літаків. Літак, як нашим читачам звісно, се прилад до літання, відмінний від бальона. Бальон летить при помочи ґазу, а літак уносить ся у воздусї при помочи розгонової корби або мотору. У війнї показав ся літак дуже хосенним, особливо до вивідування неприятельського становища. Показало ся, що кулею трафити літак дуже трудно. Випробували се добре у Франції. В містї Шальон пущено у воздух паперові літаки або так звані орли, довгі на сїм а широкі на шість метрів. Сто людий віддавало з віддалї 800—900 метрів пересічно по десять вистрілів. І показало ся на літаку, що лише дванайцять куль трафило, а се на загальне число вистрілів творило 1.3 процент. Пробу повторено але вже до літака, зробленого з паперу на подобу скрині, і число влучних вистрілів упало до пів процент. При стріляню з машинового оружя не осягнено ліпших вислїдів. З тих досьвідів видко, як трудно трафити кулею літак, особливо як він уносить ся високо.

Недуга підчас війни. Недуга є найстрашнійшим ворогом війск, ще страшнійшим чим ворожі кулї і баґнети. Кожда війна дає доказ на се, що вороже оружє є менше шкідливим підчас війни, чим недуга. Військова санітарна служба має трудні задачі охоронити армію від здесяткування, піддержати її здоровле, від якого зависить її сила. Ся задача є дуже трудна і тому дуже рідко удає ся її розвязати. Найнебезпечнійшими на війні недугами є тиф, дизентерія і холера, які легко впадають на організм, знищений военними трудами; ті пошести легко і дуже скоро розширяють ся. О скільки дизентерія і тиф є постійними товаришами воєн, о стільки холера виступала в останних часах дуже рідко, але коли вже де загостила, викликала необчислимі шкоди. Найбільше ширила ся вона в балканських війнах. І так російська армія втратила в 1828 році в Болгарії і Румелії дві третини свого війська. Підчас кримської війни впало на чуму 11.000 Французів, в тім з самої лише дивізії Еспінассе в Добруджі 5.000 осіб, або 60 прц. Пруси стратили в 1866 р. в Чехах за час ледви двох тижнів 6.400 осіб. В р. 1877 і 78 мала російська армія балканська 92 тисяч недужих на тиф, а кавказька около 40.000. На одного жовнїра, що поляг в борбі, припало 4, яких забрала пошесть. Таке саме віднощенє було і у Японців в китайській війні в 1894 р. Вибух холєри в теперішній війні має два жерела. Привезена з Малої Азії і Сирії, скоро розширила ся з причини недбальства санітарних турецьких улаждень. Недуга, яка ширить ся серед стовпленних межи Чатальджею а Царгородом турецьких війск, не стрічає ся з ніякими перепонами. Але також і Царгород не є добре забезпечений перед холєрою. Без сумніву, що холера дїлає також на конець війни.

Жниво війни. Грозу війни представляють найяркійше цифри воєнних жертв. Ось так за останних пятьдесять років лягло трупом у війні кримській 750.000 осіб, в італійській 45.000, в данській 8.000, сецесійно-американській 800.000, прусько-австрійській 45.000, російсько-турецькій 250.000, мексиканській 40.000, кохінхінській 25.000, а в францусько-німецькій 215.000. Не вичислено тут жертв війни Абісинії, Індії, Авфґаністану, Мадаґаскару, Куби, Трансвалю, Китаю, Дагомеї, Тунісу та воєн китайсько-японської і російсько-японської, бо цифр тих воєн нігде не подавано. Війни сї були незвичайно кріваві, так що число 800.000 жертв погибших не буде для них пересадженим. Значить ся за пів столїтя вимордувало ся у війнах поверх три мілїони людий. Грошеві жертви на воєнні видатки обчислено за ціле минуле столїтє. Найбільші війни коштували: наполеонські 16.500 мілїонів франків, турецько-російська 500 міл. фр., альжірська 1.200 міл. фр., еспаньсько-португальська 1.250 міл. фр., канадійська 55 міл. фр., мексиканська 290 міл. фр., Кафрів 50 міл. фр., кримська 7.600 міл. фр., італійська 1.509 міл. фр., сецесійно-американська 25.000 міл. фр., абісинська 215 міл. фр., параґвайська 1.200 міл. фр., німецько-французька 15.500 міл. фр., ашантська 27 міл. фр., в центральній Азії 1.125 міл. фр., російсько-турецька 6.000 міл. фр., авфґаністанська 425 міл. фр., суданська 105 міл. фр., мадаґаскарська 105 міл. фр., абесінська 576 міл. фр., кубійська 5.000 міл фр., трансвальська 4.000 міл. фр., китайсько-японська 1.500 міл. фр.

То раз скло. У Франції найдено спосіб на те, щоб скло за ударенєм не розприскувало ся на кусні. Придумано именно такий спосіб добирання звичайних скляних плит, аби вони, навіть сильно ударені, не розпадали ся. Дві скляні плити вкриває ся по одній стороні верствою желятини а по середині між ними уміщуєть ся маленьку целюльоідову плиту, а відтак все спресовуєть ся гідравлічною прасою. Матеріяли вживані до фабрикації є прозорі, отже такої шиби навіть не можна відріжнити від звичайної. Новий рід скла піддавано ріжним пробам, які виказали велику практичність винаходу. Бито таку шибу клевцем, довбано долотом або і кидано в неї каменем — все таки шиба не розпадала ся, тільки повставали на ній риси, що розбігали ся лучами від місця ударення. Новий винахід буде мати велике примінене та ухилить богато нещасть, які спричинює розбиване скло в залізничних і трамваєвих ваґонах або в самоходах і т. и.

„SVOBODA“ (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.
Single copy: 5 cts.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА“
часопись для руського народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза“, виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців	$2.00
до старого краю на 12 місяців	$2.50
в Америці на 6 місяців	$1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Адреса:
„SVOBODA“
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтаря або аґента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі“, Редакція не відповідає.

Огляд політичного положеня в Европі.

Туркам еще видко мало тої крови і кривд, яких стільки віків допускали ся на християнах. Послідного тижня, як доносять телеґрами, спустошили Турки 16 християнських сіл на півострові Галліполі, на кінци котрого лежать кріпости Дарданелї.

Хтось попереривав телеґрафічні дроти. Турки, підозріваючи о се християн, виляли на них свою лють. Турецькі башибожуки (горлорізи) напали на християнські села і пустили їх з димом, а над жителями знущали ся в зьвірський спосіб. Турецьке правительство, хоч про се довідало ся, не старало ся положити сему кінця. Грецький патриярх в Царгороді заложив во виду сего сильний протест.

Деякі кореспонденти доносять, що Болгари і Серби допускали ся серед війни також всіляких жорстокостий над музулманами. Але сему ніхто не подивує ся, єсли зважимо, серед яких обставин вони те робили. Коли Болгари і Серби прийшли в опущені від Турка околиці і зобачили ті зьвірства, яких допустили ся Турки на безборонних женах, дітях і старцях, запалали пімстою і при першій ліпшій нагоді карали страшно Турків. Та чоловік на війні тратить людське чувство і не в силї себе погамувати, хоч би хотів. Але сї кари Славян суть нічим в порівнаню до тих, до неба вопіющих о пімсту кривд, яких Турки допускали ся стільки віків, а ще гірше тепер в часї послідної війни. І се їх оправдує.

Турецька фльота зібрала ся коло Дарданелів і стоїть готова кождої хвилї ударити на грецьку. Із Ґібральтару пливе в супроводі одного торпедовця новий турецький кружляк. Турки сподіють ся, що в короткім часї фльота в Дарданелях і сей новий кружляк возьмуть грецьку фльоту в два огнї, єсли Греки завчасу не справлять ся з тим одним великаном на осібности.

Турецькі представителї в Льондонї в розмові з кореспондентами часописий заявляють, що не згодять ся на відступлене Адріянополя, Кірк-кілїсе і Дедегабач. на що болгарські відпоручники відповіли, що инакше прийде до поновної війни.

Болгари довідують ся, що Турки з великою скоростию скріпляють свої сили.

Єссад паша, начальний вожд турецьких війск в Епірі доносить через Авльону (портове місто, де Альбанцї проголосили свою независимість) до римських часописий, що в околицях Янїни прийшло до завзятої битви між Греками а Турками. Турецька армія мала побідити і відперти напад Греків на цілій лінії. Битва тревала два дни.

Болгарський відпоручник і великий полїтик др. М. Данев, їдучи до Льондону на конференцію, вступив по дорозї до Букарешту і з румунським королем мав довшу нараду. Так само в Відни і в Берлїнї затримав ся. З німецьким секретарем заграничних справ, Кідерлен-Вехтер, пересправляв довший час. Се вказує на добрі відносини Болгарії до тих держав.

В Сербії велике огірчене на Австрію. Заявляють, що єсли прийде до війни, то буде се одна з найстрашнїйших, про яку знає сьвіт. І жени і діти і старі возьмуть за оруже і підуть на свого ворога і або побідять або всї згинуть. Повновласники, які їхали до Льондону через Відень, заявили перед кореспондентом часописи „Zeit“, що непорозуміня між Австрією а Сербією не дасть ся вже полагодити мирним способом. Весь сербський нарід пре до війни. Скупштина (парлямент), яка радить якраз в Білгороді, остерігає правительство, щоби не подало ся в своїх домаганях, як се стало ся в часї прилуки Боснії і Герцеґовини до Австрії, єсли не хоче стягнути против себе гніву цілого народа.

Австрія вже не криє ся з мобілїзацією. Оправдує ся тим, що непевна постава Росії і визиваюче поведене Сербії змушують її до сего. Дня 14. с. м. оголосила загальне ополчене. В парляменті внесло правительство предложене, що кождий мущина до 50 р. житя є обовязаний іти до війска на случай війни. Проти сего робили обструкцію чеські радикали і соціялїсти, але по 13-годиннім безперервнім засіданю обструкцію зломлено і предложене правительства ухвалено. Послїдними днями позичила Австрія і Угорщина 50 мілїонів долярів, кожда по 25 мілїонів, в нюйорськім банку на $4\frac{1}{2}\%$. Виплатити мають золотом. Перший се раз, коли обі половини австрійсько-угорської монархії позичають рівну суму і на однакових услівях. Ніхто не сумніває ся, що ся позичка послужить на воєнні цїли, хоч Австрія сему заперечує.

Велике затревожене в цілім полїтичнім сьвітї викликала рівночасна резиґнація (уступлене) міністра війни Авфенберґа і шефа ґенерального штабу Блязія Шемуа, котрий недавно їздив до Берлїну і до Букарешту в Румунії на спеціяльні конференції. На місце Авфенберґа зістав іменований Кробатін, а місце Шемуа обняв Конрад Гетцендорф, великий любимець наслїдника трону, і так само войовничий як і престолонаслїдник Франц Фердинанд. Всї переконані, що Австрія рішила ся на дуже важний крок і не думає перед нїким уступити. Шеф ґенерального штабу Гетцендорф уходить за непримиримого ворога Сербії і каже, що лиш перед силою вона уступить. Оба сї військові начальники, цїсар, престолонаслїдник і всї мінїстри мали у Відни дуже важні наради, які тревали більше чим дві години, і сейчас по нарадах престолонаслїдник і мінїстер заграничних справ виїхали на Угорщину до Будапешту.

Потрійний союз: Австрія, Німеччина і Італія відновили дотичні держави на протяг других 6 лїт, хоч до відновленя бракувало еще повних шість місяців. А зроблено се в тій цїли, щоби Росія і Сербія уступили зі свого дотеперішного становиска.

Анґлїйські асекураційні товариства отримали з Галичини велику скількість асекурацій від огню на случай війни, чого до тепер нїколи в такій скількости не мали. А в Галичині наступила на всї каси паніка. Хто які мав гроші в касах, кинув ся вибирати, як нарід так і інтелїґенція і жадні ради ні перевазії нічого не помагають. Каси, розуміє ся, перестали вже виплачувати, бо не мають на стільки готівки. Промислова рада в Відни мала тамтого тижня засїдане і заявила, що єсли такий непевний стан потреває довше, австрійський промисл потерпить на тім необчислені страти. Але заявила, єсли держава потребує від неї жертви, так все готова посьвятити для добра держави.

В Празї ходять слухи, що Австрія має в короткім часї вислати письмо до Сербії з жаданєм, щоби вона пристала на її предложене. Австрія з самого початку заявляла завсїгди, що не є противна, щоби Сербія мала вільний доступ до моря, але нїяким сьвітом не може пристати на се, щоби Сербія заняла часть Альбанії над Адрійським морем під своє пановане.

Телєґрами з Парижа доносять, що безнастанні зброєня Австрії, найновійша зміна військових найвисших начальників і сьвіжа позичка стільки мілїонів — все вказує на се, що Австрія рішила ся на війну і чекає лиш якоїнебудь нагоди зі сторони Сербії. Всї там переконані, що Австрія схоче мати на конференції амбасадорів великих держав рішаючий голос і переперти все після своєї волї. Теперішні зброєня Австрії в порівнаню до тих з часів прилученя Боснії і Герцеґовини з 1909 р., коли також приготовляла ся до війни з Сербією і Росією, не дадуть ся навіть в приближеню порівнати, так суть великих розмірів. А анґлїйський секретар Сер Едвард Ґрей в палатї послів висказав ся про конференцію великих держав, що наради сї не будуть нїкого обовязувати, але будуть лише інформаційні, щоби довідати ся про гадку подиноких держав. Все те вказує, що і в Анґлії з тим числять ся, що Австрія не позволить собі щонебудь накинути.

В Відни в добре поінформованих кругах говорять, що Росія позістане невтральною т. є. не схоче мішати ся до справ Сербії і Австрії, або то саме, що зі свого ворожого становиска уступає. Також і Сербія, як доносять телеґрами, заявила австрійському послови в Білгороді, що готова відповідно перепросити Австрію за зневагу заподіяну конзулеви Прохасці.

Ще кілька слів про конференцію відпоручників воюючих держав в Льондонї. Дня 13. с. м. з'їхали ся до Льондону делеґати сполучених балканських держав і турецькі, але правдиві обради розпочали ся аж в понеділок 16 с. м. Наради відбувають ся в палатї сьв. Якова. Сер Едвард Ґрей привитав повновласників і пожелав доброго успіху їх обрадам. З початку турецькі делеґати протестували проти присутности грецьких, але вкінци згодили ся. Вони жадали, щоби і Греція заперестала провадити війну а згодила ся на такий сам роз'єм, що і славянські держави. Бо Туреччині дуже се не на руку, що Греки не підписали протоколу спільно з славянськими державами. Турецька фльота так як би увязнена стоїть за Дарданелями і не сьміє показати ся на море; всї міста над Еґейським морем суть під сильною контролею грецької фльоти, а в Епірі коло Янїни грецька армія розвинула сильну діяльність. Як доносить грецький начальний полководець до Атен, Греки по завзятій битві заняли міста Парамитію і Скалю, а в них богато амуниції і гармат, які утїкаючі Турки полишили. Турецькі делеґати боять ся яких великих поражень, бо тоді мусїли би не в однім попустити. Чим та конференція скінчить ся, довідаємо ся за тиждень.

о. Д. Хомян.

По балканській війні.

Хто уратував турецьку державу в Европі?

Війна славянських держав з Туреччиною на Балканї була одною великою несподіванкою від початку аж до кінця. Ніхто не сподівав ся, щоби сї малі держави могли дати собі раду з так великою Туреччиною, або щоби вони взагалї могли в так короткім часї, бо впротягу одного місяця, побити її на голову. А коли сьвіт по пораженях, котрі слїдували одні по других, освоїв ся з тим і думав, що Туреччині вже вибила послїдна година і слїду з неї не зістане в Европі, прийшла для звичайних людий друга несподіванка — раптовний застій в походї Болгар на Царгород, а дальше роз'єм, а тепер переговори в Льондонї о мир. А з тим велике розчароване для християнського сьвіта, бо Туреччина не лиш позістане дальше в Европі, але і отримає велику часть землї, котру вже заняли Болгари і зросили своєю кровію.

І вийшло тепер на яв, що коли одна християнська держава, Болгарія, мало що не вигнала Турка з Европи, друга ще більше християнська, Росія, враз з Францією, охоронила Туреччину від загибели. Болгарія на виразний розказ Росії і Франції мусїла застановити свій похід на Царгород. А причина була та, що Росія все ще має надію, що таки колись удасть ся їй заняти Царгород, ключ до Середземного моря, в свої руки. І сказала собі: коли він не може бути тепер моїм, нехай ліпше належить дальше під Турка. І не дозволила, щоби болгарський цар Фердинанд вступив величаво до колишньої сьвятинї сьв. Софії, де то наші руські поганські посли, ідучи шукати, котра віра є ліпша, вступили до неї і вернувши домів, не могли нахвалити ся її краси і величавости богослужень. „Здавало ся нам, що ми в самім небі, як вчулисьмо сьпів“, розповідали вони.

Здавало би ся кому, що християнські держави повинні були станути в обороні християн, а не магомедан. Але так не стало ся. Великі теперішні держави, скоро не видять для себе якої користи, не дбають зовсїм о християньство, а тим менше о славяньство. Так Франція, велика приятелька Росії, хоч і християнська, волить мати слабу а велику Туреччину чим малу а сильну славянську державу, бо з слабого може довше ссати житєві соки. Франція вложила велику суму гроший в Туреччину і зробила собі з неї дійну корову. І тому враз з Росією заборонила Болгарам іти на Царгород, щоби до решти не ослабити Туреччини.

Яке наше відношенє до балканських Славян?

Ми Русини, яко Славяни, розуміє ся, мусимо симпатизувати з славянськими державами, котрі бороли ся за волю своїх поневолених рідних братів. І тішимо ся, коли славянське племя стає свобідне, але притім не можемо похвалювати поневолюваня другої народности тим самим славянським народом. Хто сам був в неволи, вийшовши на волю, не повинен закріпощувати другого. Маю на думці Сербів, котрі завзяли ся загорнути часть Альбанії під своє пановане і так дістати ся до Адрійського моря. Альбанцї сему не винні, що вони, а не Серби, мешкають над морем, в своїх любих горах. А до сего часу вони, подібно як і часть Сербів, зазнавали однакової долї під Турком. Альбанцї вічно бороли ся з Турками, боронили завсїгди своїх гір і найдовше зі всїх затримали свою независимість. А коли тепер славянські племена рушили походом на Турка, вони так само спільно з ними станули до бою рамя в рамя проти спільного свого ворога. І хоч з початку славянські держави, як прим. Чорногора, обіцяли їм повну независимість і нетикальність їх споконвічної землї, так тепер нї Чорногора нї Сербія не думають дотримати свого слова, а раді би поживити ся альбанською землею. І ся Албанія стала тою костию, над котрою готові погризти ся Австрія з Сербією і Росією.

Питанє: яке право має Австрія до Альбанії? Відповідь: таке саме, яке має і Сербія до неї. Так само як Франція, Росія і Анґлія не хотїли дозволити, щоби Болгарія не зросла занадто в силу і заборонили їй дальший похід на Царгород, так само Австрія і Італія не хочуть допустити, щоби Сербія, їх найблизша сусїдка, зміцнїла чужим коштом і тому станули в обороні Альбанії, на котру вони самі дивлять ся ласим оком. А що Росія хотїла би загорнути Галичину і думає, що тепер надає ся для неї найлїпша нагода, намо-

вила Сербію, щоби загорнула часть Альбанії над Адрійським морем в супереч бажаням Австрії. І коли через се прийде до війни, то буде се війна Росії з Австрією, а Сербія, котра є орудієм в руках Росії, буде служити за параван, причину війни. Що Росії не розходить ся о оборону Славян — тут Сербів проти Австрії-Німців — пізнати було з її поведеня з славянською Болгарією, котра хоч славянська жиє в лїпших відносинах з німецькою Австрією чим з славянською Росією. Росії розходить ся головно о те, щоби мати для себе приятеля, а ворога проти Австрії, котра що раз більше з'єднує собі симпатії Славян.

А хто сей приятель, чи він славянин: Серб, Чех чи Поляк, чи Француз, Анґлїк чи Турок — се для Росії все одно, коби лиш був ворог Австрії. І така є взагалї полїтика великих держав: на першім місци бізнес, матеріяльна користь, а аж на самім кінци, ґейби для окраси, згляди народні або релїґійні.

Яке наше становиско на случай війни Австрії з Росією і з ким ми маємо симпатизувати?

Ми Русини не маємо чого тужити за війною. Хоч за нашу землю будуть воювати, то нашому народови нема чого тїшити ся. Всяке нещастє получене з війною, як спустошенє землї, знищенє засївів, сїл, міст, будинків, страта наших людий на війнї, калїцтво, слабість — все те спаде в першій мірі на наш нарід. Але коли вже проти волї нашого народа прийде до війни, то ми повинні подумати наперед, яку користь або шкоду буде мати наш нарід, єсли виграє одна або друга сторона.

Єсли би програла Австрія, цїла Галичина і Буковина дістане ся під Росію. Росія землї нї маєтку може нікому не забере, але нашу віру і мову таки буде старати ся нам змінити. Єсли не відразу то з часом, поволеньки, аж доки не діпне своєї цїли, як се бачимо по других забраних Росією землях: Фінляндія і пр. До полїтичного замішаня прилучить ся ще релїґійне. В кождім селї то хитростию то підкупством, або ріжними обітницями, постарає ся ввести православє, руські школи перемінить на московські, в урядах і в церкві запровадить язик московський — *словом*, нашу рідну мову стане усувати із шкіл, церков і урядів. Правда, в Галичинї єще і тепер Поляки переслїдують Русинів і роблять їм ріжні прикрости, наколи Русини жадають від Поляків-урядників, щоби до них говорили по руськи, але до сего мають Русини принайменше право. А в Росії і того не будуть мати. На місце перфідного Ляха прийде брутальний Москаль. В Галичинї, єсли би всї Русини схотїли станути в оборонї своєї мови, мали би ми далеко більше поважанє і силу, і Лях не був би такий бундючний, але мусїв би пошанувати право і віддати Русинам те, що їм належить ся. Та підчас коли щирі Русини борять ся за свою мову по урядах, жадають своїх руських ґімназій, то так звані „тверді" або як вони називають себе „русскіе" за тим не упімнуть ся, анї того не хотять, бо наша мова для них, се хлопська мова, хотяй і кождому з них рідна. Вони хотїли би мати російську мову, мову панську, якою говорить цар і ґенерали, але що научити ся її не хотять, бо за лїниві, тому або говорять по польськи, або знов немилосердно перекручують наш русько-український язик, щоби хоть таким способом відріжнити себе від „мазепинців". Вони зітхають за приходом Москаля до Галичини і вичікують його, як би якого месії, але і вони скоро розчарують ся. Хоч будуть і з пят дерти ся і кричати, що вони „русскіе", на нїчо їм се не придасть ся, „ібо бесїда твоя яві тя творит" — скажуть родовиті Москалї і одним словом „хахол" охрестять зарівно всїх, чи він пише „йор" чи нї. Бо в бесїдї не чути того знаку. Отже утїха їх є передвчасна. І будуть оправдувати себе, що наша бесїда не надає ся до висшої науки, і виречуть ся своєї матерної мови і будуть дерти ся на услуги Росії, але вона лиш до часу схоче їм потурати, а опісля відіпхне їх з погордою як таких, що лиш задля вигод покинули материнський язик.

Зі сполученя Галичини з Росією були би ті добрі сторони, що всї Русини получили би ся вже раз під одною державою. Галицькі Русини, більше просьвічені, мали би добрий вплив на прочих. І єсли би Росія не хотїла відбирати нашому народови нї віри нї його мови, єсли би не забороняла нашим дїтям учити ся по руськи і позволила уживати руського слова в церкві і урядах, то для нашого народу було би о много лїпше під Росією чим під Австрією. Єсли би Росія схотїла дати кождому народови свободу його слова на взір Сполучених Держав в Америцї, була би одною з найсильнїйших держав на сьвітї. Але до сего часу Росія нїколи не відступила від своєї полїтики. Вона хоче всї народи в своїй державі помосковщити, а що се річ тяжка і не можлива, то-ж її змаганя спричиняють лиш занепад своїх власних горожан. Наш чоловік російської мови не зрозуміє, хиба пяте через десяте. І чи то учитель в школї чи сьвященик в церкві, єсли научає наш нарід по російськи, нїколи не може так легко научати як рідною і народови зрозумілою мовою і нї дїти із школи нї люди з церкви не мають того пожитку, як би після праці належало сподївати ся. Наглядно переконав ся о тім православний архиепископ в Камінци подільськім. Він зауважав, що наш нарід на російськім Подїлю волить скорше піти до польських костелів на ріжні відпусти (бо там, щоби наших людий заманити, а опісля перетягнути на латиньство, говорять проповіди також по руськи т. є. малоруськи, українськи, і дивна річ, правительство російське не забороняє їм сего!), ніж ходити до своїх церков, де нїколи не учує рідного йому зрозумілого слова. І коли сей архиепископ, щоби задержати свою паству при церкві, позволив своїм сьвященикам проповідати до народа зрозумілою йому руською т. є. українською мовою, сейчас перенесли його в глуб Росії до далекої Тули, а проповідати по руськи заборонили. Отже се несправедливе поступованє Росії супроти нашого народа не позваляє нам на разї мати до неї таких симпатій, які би ми до славянської і нам близької держави повинні мати.

Єсли би побідила Австрія, то забрала би Поділє або Волинь, через що число Русинів в Австрії збільшило би ся, а через се і значінє їх було би без порівнаня велике. Не лиш наш язик отримав би всї права горожаньства в занятих краях, але і в самій Галичинї Русини отримали би всї права, які їм належать ся. Одержали би всї школи, а податки, які наш нарід складає, ішли би на піднесенє нашого народа, а не до польських кишень, як було до тепер.

В послїдних часах австрійське правительство стало звертати більшу увагу на наш нарід і не іде на слїпо під команду Поляків, як доси. Австрія спостерегла, що Поляки не дбають о Австрію, але о себе самих, і як довго позволяла їм кривдити Русинів, так довго були вони її вірні, але скоро пригадала їм, що і Русинам належать ся також права, сейчас відвернули ся від Австрії а звернули ся до Росії. Щоби приєднати собі Поляків, російський цар враз з польськими шляхтичами-маґнатами відбував недавно нольованє в польськім краю (т. зв. Русско-Польска). Поляки в Галичинї не уїдають вже на „Москалюф" як вони звикли робити, а в австрійськім парляментї презес польського кола недвозначно зазначив, що Поляки не суть ворогами Росії Жертвенним козлом, що має поєднати Поляків і Москалїв, суть Русини, котрих величезну часть має змосковщити Москва, а меншу поглотити Польща.

В теперішній ситуації, доки Росія не покине своєї системи винародовлюваня і не признасть права на свобідний розвиток нашого народа, наші симпатії мусять бути по сторонї Австрії.

о. Д. Хомяк.

КВАДРАТОВІ МЕТРИ НА УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОД У ЛЬВОВІ.

На руки о. Н. Струтинського в Шікаґо, Ілл. зложили по $1.00 отсї добродії: Никола Рожик, Прокіп Штим і Іван Пишний — Разом $3.00.

За сї гроші вислано на адресу о. Струтинського 3 посьвідки (чч. 12086—12088).

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНА ШКОЛА" В ГАЛИЧИНІ.

Справленє похибки.

В ч. 34. „Свободи" оголошено яко загальну квоту з трох чисел (ч. 32. — $12. 85; ч. 33. — $10.25; ч. 34. — $4.65) $27.75. В ч. 39. „Свободи" оголошено $13.10 з доданєм загальної квоти оголошеної в ч. 34. ($27.75) — разом $40.85. Через неувагу не втягнено до сеї загальної квоти тих датків, які були оголошені в ч. 35. ($13.45) і в ч. 37. ($75.15), що виносить разом $88.60. Сю похибку запримічено що-йно тепер, при порівнуваню оголошених в „Свободї" жертв з підручною книгою завідателя „Свободи". Коли опущену через недогляд квоту ($88.60), положимо у своє місце, то побачимо, що загальна квота, оголошена в 39. ч. „Свободи", повинна виносить **$129.45**, а не $40.85. Ся похибка тягнула ся вже аж до послїдного часу, отже консеквентно в 49. ч. „Свободи" загальна квота повинна виносити $272.66, а не $184.06, як там було оголошено.

Просимо отже запамятати, що загальна квота, оголошена в ч. 49. „Свободи", виносить (по поданю пропущених $88.60) **$272.66.**

Загальне зіставленє.

В поодиноких числах „Свободи" (від ч. 6 до 31) оголошено разом	$82.37
Не оголошено збірки Русинів з Вунсокет, Р. Й., записаної в книзї бувшого управителя „Свободи„ під датою 3. вересня 1912 р.	8.23
Оголошено в ч. 49. „Свободи" (вже по справленю похибки)	272.66
Разом	$363.26
Вислано дня 3. вересня 1912 р. до „Дністра" на вкладкову книжочку ч. 6800 через С. Миляновича в Джерзи Сіти, Н. Дж.	$206.95
Вислано дня 7. жовтня 1912 р. на ту саму адресу і через ту саму фірму	$96.30
Разом	$303.25
Остає	$60.01

На хрестинах у Петра-Василика в Гейзелтон, Па. зібрав Т. Поливка слїдуючі жертви: П. Василик 50 ц.; Юстина Василик, Т. Поливка, О. Шараварко, С. Шляхтянчин, Н. Яцищук і В. Костів по 25 ц.; К. Віклюк 20 ц.; П. Вуйванко 10 ц. — Разом $2.30

На хрестинах у п. Северина Пласконя в Шамокін, Па. зложили на руки п. Теодора Воргача отсї добродії: Т. Воргач, І. Пирожек і С. Пласконь по $1.00; Параска Воргач, І. Новак, Марія Новак, Г. Худинця, Пазя Худиндинця, Анна Басалиґа і М. Ґрич по 50 цнт.; В. Мерена, Аквилина Мерена, А. Пухир, І. Лещинський, Теодозія Новак і К. Цідило по 25 цнт.; М. Воргач, С. Смалець і Марія Цьолка по 10 цнт. — Разом $8.30.

Заходом п. Мих. Бунди, предс. Тов. „Зап. Січ" в Фултон, Н. Й. зібрано на іменинах у п. Якова Миськова слїдуючі жертви: Я. Миськів $1.00; М. Бунда, І. Чайчук, П. Кожух, Д. Коваль, Г. Поповняк, Д. Ворожбит, Г. Ливчанин і Т. Возняк по 50 цт.; В. Зарічний 39 цт.; І. Каменюк і Марія Миськів по 25 цт.; Марія Бунда і С. Деркач по 10 цт.; В. Лялик 5 цт. — Разом $6.14.

Роман Ґіль і Антін Худоба з Іст Юнґставн, Огайо, зібрали на рестинах у п. Івана Коваля отсї жертви: І. Коваль, С. Туркевич, І. Клюсь, Ігн. Бурій, А. Худоба, С. Филас, Й. Сокіл Куц, І. Коваль, І. Васюк, І. Гривнак, М. Туркевич, М. Дзянка, А. Ярош і Р. Ґіль по 25 цнт.; В. Нановський 50 цнт. — Разом $4.00.

Виказ жертв з Трой, Н. Й.:

1) На хрестинах у п. Антонія Мурзи сколектував п. Петро Мєнта $10.00.

2) З нагоди вінчаня п. Антонія Кушнїра зложили отсї П. П.: А. Кушнїр, П. Бойко, І. Павуляк, Н. Базар, І. Янчак, Д. Когут, Гр. Жмурко, Параска Шевчук, Н. Тихоня, П. Кучма, М. Базар, Гр. Королишин, Катерина Бойко, П. Ракочій, А. Бачинський, Г. Кладик, С. Кардаш і Лука Реба по $1.00; Н. Т. 75 цнт.; П. Калїновський, В. Цимбала, Гр. Бомба, С. Бомба, М. Колїсник і П. Мицик по 50 цнт. — Разом $21.75.

Сума обох збірок $31.75.

На хрестинах у п. Вол. Литвина в Істон, Па. зложили на руки п. Мирона Загоройка отсї добродії: Мир. Загоройко 50 ц.; С. Караїн 35 ц.; І. Милимок, В. Ґудз, Д. Ішків, Мих. Загоройко, В. Сорока, В. Мегаль, В. Литвин і К. Заприлюк по 25 ц.; Д. Кондратів 20 ц.; Іван Ґавор 10 ц. — Разом $3.15.

Загальна квота $115.65

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до загального відома, що на дни 30. падолиста б. р. відбув ся річний мітинґ Центрального Комітету Укр. Народного Дому в Ню Йорку, на котрім вибрано слїдуючий новий уряд на рік 1913: Йосиф Хомів, предс.; Гарматюк, заст. предс.; І. Романишин, кас.; Павлусик, заст. кас.; К. Камінський, секр фін.; І. Матейко, заст. секр. фін.; Григорій Максимців, секр. рек.; Й. Віндик, заст. секр. рек.; тростіси: Я. Корнат і В. Цїльник; контр. комісія: В. Білїнський, Й. Заплатинський і Олексович; Й. Федчишин, господар; радні: А. Бучак, В. Драбик, Н. Угорчак, С. Підгірний, Д. Підгірний і Хитрик. — За Виділ: Й. Хомів, предс.; Гр. Максимців, секр. рекордовий.

ПОДЯКА.

На уповажненє комітету для будови селянської бурси в Сяноцї заняв ся п. Йосиф Ялечко в Реймі, Па. збиранєм на сю цїль жертв. На лїсту зібрав Вп. колектор $123.00. В імени убогих селянських дїтий Лемківщини засилаємо щире „Спасибіг" як ревному п. Йосифови Ялечкови так також усім Вп. жертводавцям і просимо дальше не жалувати на сю цїль лепт. За комітет: Вол. Бучацький, Іван Пеленський, в Сяноцї.

Товариство „Боян" в Auburn, N. Y. уряджує в день Рождества Христового дня 7 січня 1913 о годині 8. вечером в гали Стефана Кащака представлене

„Вертеп Вефлеємський".

На представлене тоє запрашає товариство Боян всїх Русинів з Auburn і околиці.

Пошукую свою жену, ЄЛЕНУ БАРАН, по мужу ЄЛЕНА СМІТ, із Марморощ, Австрія. Хто вкаже її місце побуту, одержить нагороду. Адресуйте: T. Smith, Box 54, Cheswick, Pa.

Де є **ВАСИЛЬ ДЖУЛИЙ**, родом з Кролика волоського, пов. Сянок, Галичина. Глядає за ним його жінка. Він прибув до Америки перед 8 роками і був спершу в Олифант, Па., а опісля пропав десь без вісти. Хто його вишукає, дістане 10 дол. нагороди. Голосити ся на адресу: Elias Lazoryshak, Box 564, Chisholm, Minn.

Пошукую брата, **МИХАЙЛА КОГУТА**. Виїхав перед чотирма місяцями з Бумер, В. Вір. до Савт Бетлегем, Па. Хто би о нім знав, а прислав докладну його адресу, дістане $2.00 нагороди.

John Kohut,
Eccles, W. Va.

ДЯКОУЧИТЕЛЬ, який прибув з Галичини до Америки, пошукує отсею дорогою відповідної посади. Має лїт 29, жонатий, іспитований у Львові, з голосом тенорово-мельодійним, управитель хору мішаного і мужеського (хор вивчує концертово), режісер аматорських представлень, притім знаючий ся добре на малярстві декорацийнім а також на банковости яко книговодець. На всї висше наведені предмети може виказатись відповідними сьвідоцтвами. На разї перебуває під адресою: Йосиф Буката, 1018 Greenmount Ave., Baltimore, Md.

ПО ПРИЧИНЇ СМЕРТИ МУЖА мушу спродати гарну 300-акрову фарму майже за безцїн. Дім новий на два поверхи та всї будинки, 9 штук худоби, кури та всякі машини і рільничі знаряди. Тільки 4.200 дол. Вплата після умови. Голосити ся до властительки: ЙОСИФА ПОЙДА, R. F. D. No. 3. Box 62, Colchester, Conn.

Касове справозд. Р. Н. С.

за місяць падолист 1912 р.

Відділ	запл.
1.	$336.10
2.	75.75
3.	121.58
4.	50.61
5.	85.00
6.	58.00
7.	172.41
8.	49.83
9.	120.56
10.	89.05
11.	38.61
12.	95.50
13.	33.32
14.	124.15
15.	43.83
16.	224.61
17.	20.51
18.	25.00
19.	23.00
20.	102.61
21.	18.25
23.	97.75
24.	20.00
25.	64.86
26.	28.00
27.	70.99
28.	268.16
29.	109.02
30.	96.37
31.	33.25
32.	45.00
33.	264.02
34.	——
35.	49.00
36.	38.61
37.	80.61
38.	93.44
39.	75.91
40.	80.29
41.	42.25
42.	102.38
43.	26.60
44.	11.00
45.	——
46.	157.15
47.	35.01
48.	102.77
49.	21.00
50.	3.00
51.	39.75
52.	13.00
53.	173.07
54.	20.49
55.	116.49
56.	33.67
57.	34.56
58.	91.66
59.	36.08
60.	7.93
61.	112.00
62.	17.08
63.	80.00
65.	87.08
66.	52.05
67.	8.00
68.	10.61
69.	19.20
70.	115.99
71.	6.00
72.	89.30
73.	15.10
74.	18.00
75.	22.00
76.	39.47
77.	19.60
78.	230.60
79.	16.00
80.	38.00
81.	33.00
82.	86.22
83.	9.61
84.	22.97
85.	193.26
86.	11.00
87.	31.69
88.	10.22
89.	12.00
90.	31.90
91.	91.89
92.	53.93
93.	17.25
94.	39.99
95.	78.05
96.	94.46
97.	19.00
98.	36.00
99.	113.17
100.	7.27
101.	17.48
102.	90.83
103.	19.00
104.	114.18
105.	25.37
106.	106.11
107.	40.22
108.	111.08
109.	56.10
110.	41.00
111.	24.08
112.	19.37
113.	39.00
114.	59.50
115.	30.10
116.	17.49
117.	59.15
118.	12.05
119.	18.00
120.	79.10
121.	121.00
122.	51.22
123.	38.65
124.	40.71
125.	8.32
126.	44.22
127.	73.78
128.	18.21
129.	43.61
130.	38.40
131.	22.00
132.	——
133.	76.77
134.	33.25
135.	99.00
136.	48.10
137.	5.00
138.	17.49
139.	28.46
140.	57.82
141.	59.45
142.	54.04
143.	53.85
144.	13.21
145.	18.00
146.	17.27
147.	78.44
148.	21.61
149.	28.66
150.	7.00
151.	32.36
152.	55.25
153.	40.18
154.	44.45
155.	77.66
156.	14.61
157.	85.52
158.	25.71
159.	25.19
160.	46.42
161.	35.75
162.	52.01
163.	12.20
164.	8.00
165.	51.55
166.	47.85
167.	37.71
168.	51.88
169.	39.00
170.	52.81
171.	18.05
172.	29.25
173.	24.00
174.	22.00
175.	33.09
176.	20.68
177.	8.00
178.	11.65
179.	76.27
180.	24.00
181.	7.22
182.	62.16
183.	26.61
184.	54.00
185.	57.00
186.	44.83
187.	45.30
188.	84.54
189.	27.61
190.	17.05
191.	45.61
192.	23.32
193.	26.75
194.	40.30
195.	19.22
196.	43.00
197.	60.32
198.	24.61
199.	40.00
200.	6.22
201.	32.43
202.	18.49
203.	28.76
204.	32.58
205.	29.71
206.	24.51
207.	41.81
208.	47.11
209.	100.61
210.	17.00
211.	18.32
212.	36.00
213.	49.38
214.	20.59
215.	24.61
216.	55.00
217.	46.82
218.	32.00
219.	62.75
220.	42.25
221.	53.21
222.	100.27
223.	67.03
224.	35.61
225.	89.50
226.	19.00
227.	68.75
228.	26.00
229.	256.55
230.	48.00
232.	16.52
233.	14.88
234.	49.83
235.	38.57
236.	4.32
237.	46.89
239.	65.82
240.	15.00
241.	13.40
242.	21.14
243.	18.64
244.	16.44
245.	73.39
246.	19.86
247.	34.37
248.	63.29
249.	33.83
250.	111.10
251.	34.76
252.	28.83
253.	48.61
254.	22.15
255.	25.61
256.	17.44
257.	19.88
258.	24.05
259.	33.54
260.	40.51
261.	38.75
262.	10.44
263.	7.66
264.	35.00
265.	58.61
266.	35.22
267.	24.83
268.	42.00
269.	29.00
270.	17.61
271.	27.31
272.	19.00
273.	27.25
274.	39.44
275.	67.85
276.	28.86
277.	34.73
278.	70.02
279.	29.45
280.	58.60
287.	20.00
282.	19.27
283.	19.10
284.	12.44
285.	8.00
286.	21.71
287.	15.00
288.	30.82
289.	31.66
290.	2.00
291.	16.49
292.	31.18
293.	46.61
294.	——
295.	20.39
296.	89.88
297.	19.61
298.	33.00
299.	28.20
300.	56.99
301.	35.64
303.	14.00
304.	42.85
305.	15.61
306.	18.49
307.	13.71
308.	20.27
309.	7.00
310.	38.00
311.	13.05
312.	21.17
313.	24.75
314.	12.00
315.	11.83
316.	12.05
318.	45.48
319.	18.78
320.	24.01
321.	20.42
322.	7.00
323.	26.93
324.	14.05
325.	30.06
326.	23.88
327.	28.44
328.	22.16
329.	26.00
330.	17.15
331.	21.30
332.	32.35
333.	30.07
334.	12.52
335.	19.61
336.	12.46
337.	20.53
338.	64.00
339.	27.60
340.	30.25
341.	50.90
342.	49.21
343.	24.30
344.	33.10

Прихід за місяць падолист	$15.220.68

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:	
Григорію Молодець, Кумбола, Па.	500.00
Івані Левко, Пітсбург, Па.	1.000.00
Агаті Клим, Смок Рон, Па.	1.400.00
Михайлі Мушка, Ернест, Па.	500.00
Запомога по;	
Пелягії Поляк, Філядельфія, Па.	400.00
Фенні Хрін, Ормрод, Па.	400.00
Івані Рашевич, Ст. Клер, Па.	400.00
Еві Ксенич, Йонкерс, Н. Й.	400.00
Запомоги ухвалені XII. Гол. Конв. для:	
Івана Дзюби, Ґінтер, Па.	100.00
Максима Музики, Шікаґо, Ілл.	100.00
Варвари Малець, Шікаґо, Ілл.	100.00
Станіслава Бразайтес, Маганой Сіти, Па.	100.00
Місцевого Уряду, Ембрідж, Па.	50.00
Стефана Горняк, Трентон, Н. Дж.	100.00
Місцевого Уряду, Мікіс Ракс, Па.	100.00
Теодора Пелеха, Шікаґо, Ілл.	100.00
Стефана Кріля, Літсдейл, Па.	100.00
Запомога для:	
Стефана Масинича, Мт. Кармел, Па.	100.00
Івана Ябчанки, Бофало, Н. Й.	100.00
Петра Жентички, Чісголм, Мінн.	100.00
Александра Климковського, Пітсбург, Па.	100.00
Стефана Стависького, Олд Фордж, Па.	100.00
Сирітська часть по:	
Йосифі Лісовськім, Трой, Н. Й.	400.00
Івані Сенчак, Кайзер, Па.	250.00
Ільку Євчин, Скрентон, Па.	450.00
Семані Цюрик, Йонкерс, Н. Й.	545.00
За машину „Лінотайп" (пож. Свободі")	3.359.00
Завдаток „Свободі" на календар на рік 1913	1.000.00
„Свобода" за друки для Р. Н. Союза	857.50
За відзнаки для Р. Н. Союза	800.00
За орган Р. Н. Союза	1.540.20
Платня Голов. Уряду	270.00
Адміністрація Р. Н. Союза	274.58
Нагорода орґанізаторів за верес. і жовт.	233.20
Розхід за місяць падолист	$16.329.48

ЗІСТАВЛЕНЄ.

Прихід за місяць падолист	15.220.68
Готівка з кінцем жовтня остала	104.225.98
Весь прихід разом виносить	119.446.66
Розхід за падолист	16.329.48
Готівка з кінцем падолиста	103.117.18

З тої суми:

Фонд сирітський виносить	43.602.66
„ резервовий	40.076.16
„ бідних	8.433.81
„ шкільний	7.860.02
„ розпорядимий	3.144.53
Разом	$103.117.18

Д. Капітула, предс., С. Ядловський, фін. секр.,
А. Шаршонь, касієр.

Справозданє Р. М. Союза

за місяць падолист 1912 р.

Відділ	запл.
1.	$14.25
2.	1.25
3.	3.50
4.	3.20
5.	3.25
7.	18.41
8.	2.50
9.	11.64
10.	6.30
11.	1.50
12.	2.50
14.	6.65
17.	25
18.	1.00
20.	9.00
21.	75
24.	48
25.	75
27.	17.75
28.	13.30
29.	5.00
30.	3.60
33.	32.80
35.	75
36.	3.35
37.	3.00
38.	5.25
39.	2.75
40.	6.46
42.	6.10
43.	2.25
46.	6.75
47.	3.75
48.	4.75
53.	13.56
55.	6.50
58.	1.25
59.	2.05
60.	90
61.	2.75
63.	2.50
65.	4.00
67.	25
68.	1.13
70.	3.20
72.	14.60
73.	1.00
78.	1.75
79.	25
82.	3.50
83.	25
85.	7.75
87.	3.15
91.	1.75
92.	3.75
96.	2.25
97.	50
98.	2.75
99.	2.50
104.	10.00
105.	75
106.	1.50
107.	3.15
108.	1.50
109.	1.25
116.	25
117.	50
120.	7.50
121.	18.53
123.	3.25
126.	2.75
127.	25
128.	1.50
129.	1.00
130.	1.00
133.	2.55
135.	1.50
136.	1.00
137.	3.15
139.	1.75
140.	2.75
142.	5.00
144.	3.25
147.	6.00
155.	2.75
156.	25
157.	4.00
162.	1.25
170.	75
172.	1.50
179.	1.25
182.	2.00
185.	1.05
188.	3.60
197.	12.50
198.	50
201.	2.50
203.	1.00
204.	2.50
207.	3.20
208.	2.86
213.	4.05
222.	6.60
223.	2.25
224.	25
225.	50
227.	1.30
229.	11.20
239.	25
241.	23
243.	87
244.	50
245.	4.95
246.	25
247.	1.50
249.	1.90
250.	50
252.	2.95
255.	2.35
257.	1.75
258.	75
260.	75
270.	25
271.	2.40
273.	50
276.	1.00
282.	75
283.	2.25
285.	25
286.	40
289.	1.75
296.	1.50
298.	50
308.	1.00
326.	1.00

ЗІСТАВЛЕНЄ КАСИ Р. М. СОЮЗА.

Прихід за падолист	472.92
Готівка з кінцем жовтня остала	17.941.13
Весь прихід разом	18.414.05
Розхід за подолист єсть	20.00
Готівка з кінцем падолиста остає	$18.394.05

Д. Капітула, предс., С. Ядловський, фін. секр.,
А. Шаршонь, касієр.

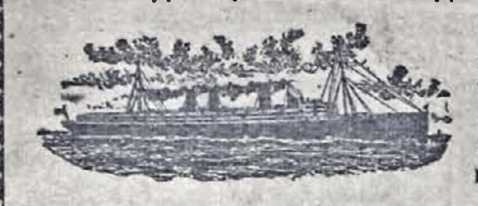
НОВІ КНИЖКИ І ВИДАНЯ.

Гумористичний Календар на 1913 рік. Зміст: 12 місяців. — Балакучим патріотам. — Під проміном здорового розуму. — З нагоди балканської війни (з образком). — Божий приказ. — Правдиві казки: Вдячний лев; Вітер і сонце. — Дикий дідич. — Зітханя „великих" рільників (з образком). — Покута. — Білий крук. — Пояснила. — Невірний Тома. — Програма одної партії. — „Єнзик крайови". — Почта на селї. — Гадки. — Нехай своя буде! — Панське не пропаде (з образком). — Чиї інтереси? — „Великі" вимоги. — Адін народ, адін язик. — Наші „Старі". — Новомодні приповідки. — Трафила коса на камінь. — Жажда. — Хлопи в раю. — Добродії (з образком). — Як розумів, так пояснив. — Камінний сьвятий. — Пан Чехович. — Господар хати. — Ми! (з образком). — Лист небесний. — Не сіють, не орють... (з образком). — В касарні. — Як убирали ся пані перед двіста роками? (образець). — Казка про коминюшка. — Дивна слабість (з образком). — Пригода маляра (образець). — Образець без слів. — Попович. — Холодно. — Зелений пес. — Дощ. — В суді (з образком). — Проти соціялістів. — Як він то розумів? — За вітчину. — Що се є пекло? — Галицька торговля. — В кадетській школї. — Як Прусаки вчать польських дітий в Познаньщині, а як учать Ґрайси українських дітий? (з двома образками). — Що се є вибори? — Коли шукаєш ради, стережи ся зради. — Кому добре живеть ся в Галичині? (образець). — Добрий парох. — Чи вгадала? — Чи є що гіршого від чорта? — 50 загадок. — Він і вона. — На добродійні цїли (з образком). — А може й правда? — Веселий злодій. — Добре, та не дуже. — Між приятельками (з образком). — В запалі. — Треба всюди приятеля! — Усікновеніє глави сьв. Йоана. — Жонатий чорт. — Ксьондз і косьцельний. — Політики (з образком). — Голос совісти (з образком). — Ціна одного календаря виносить 25 центів. — Головний склад у П. Буняка, Львів, ул. Різьбарська ч. 5, 13. (Лемберґ, Австрія).

Робітничий Календар на 1913 рік. Зміст: Календаріюм. — Що кождий повинен знати? — До жінок! — Перша гадка капіталіста. — Портрет І. Франка. — Каменярі. — Нарід і соціялізм. — Вперед! — Іван Франко (в 40-лїтний ювилей). — На суді. — Інтернаціонал. — Казка. — „Товариш". — Товаришам. — Слово до сільского робітництва. — Якби ви знали, паничі! — Про москвофільство. — В оповіданях. — Як писали би клерикальні ґазети про Ісуса нині? Пассія. — Всюди нівечить ся правда. — У темну нічку. — Задушевні зітханя „великих рільників". — Еміґранти. — Серед робітницьких дітий. — Міліонери. — Відгадки загадок. — Панське не пропаде. — Галицьке шкільництво. — Найбільше просьвічений нарід. — Безграмотність в Европі. — Безконфесійність в Австрії. — Скільки коштують монархи? — Видатки на шпіонів. — Кілько є послів у поодиноких державах? — Кілько є гр.-кат. монахів у Галичині? — Котра релїґія найлїпша? — Кілько є людий на сьвіті? — Кілько людий може виживити земля? — Найбільші богачі. — Оголошеня. — Ціна одного календаря 25 центів. — Головний склад у П. Буняка, Львів, ул. Різьбарська ч. 5, 13. (Лемберґ, Австрія).

Ілюстрований Календар Руського Народного Союза (нового) на рік 1913. Річник другий. Зладив Осип Косовий. З Друкарні „Народної Волї", Олифант, Па. Сторін 192 звичайної 4-ки. Зміст календаря розпадаєть ся на дві головні части: Часть календарська і Часть літературно-научна. В послїдній части находить ся богато ріжнородних віршів, оповідань, афоризмів, приповідок, анекдот, жартів, научних та інформаційних розвідок і т. п. На нашу думку вартість сего календаря лежить головно в ріжнородности його змісту і в численних ілюстраціях. Заслуга н. О. Косового в тім, що він добирав до сего календаря річи короткі, котрі пересїчного читача не нудять і не перетяжують його ума.

РОДИМЦІ! ЧИТАЙТЕ І ДРУГИМ СКАЖІТЬ!

Телефон Orchard 6085

Час попирати своїх земляків, а не ворогів нашого народу. Загляньте у вільній хвилі до моєї канцелярії побіч руської церкви, а переконаєтесь, що знайдете там поміч і пораду у всїляких клопотах і справах старокраєвих судових, маєткових і військових. — Єсли хто з Вас має процес в краю, або хоче стягнути гроші від свого довжника в краю; хто має справу спадкову або хоче продати або купити ґрунт в старім краю — то знайде у мене совістну, фахову і дешеву пораду і поміч. Крім того продаю **шифкарти на всї найлїпші лїнії і найтанше. До краю від 23 до 27 долярів, з краю до 28 дол.**

Також продам **фарми, доми і лоти** в найлутших місцях по найдешевших цїнах. — Порада безплатно. На листи відповідає ся відворотно.

H. CZARNECKI, 30 E. 7th Str., NEW YORK CITY.

Одинокий руський адвокат на цїлу Америку.
Доктор прав
ЮЛЇЯН ЧУПКА,
полагоджує всї справи американські. Понеже др. Ю. Чупка був адвокатом в Галичині, длятого полагодить Вам найлїпше всї справи процесові, спадкові і військові в Галичині, спорядить повномочія, контракти і всї правні документи і перепровадить інтабуляції. — Адрес:
Dr. Julian Czupka,
P. O. 372. 3 N. Main Str., WILKES BARRE, PA LUZERNE CO.

ВСЇЛЯКІ СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ
адвокатські, нотаріяльні і військові полагоджує дешево з ґаранцією іспитований старокраєвий правник. — Адресуйте:
FR. WERNER, 947 Second Ave., New York.

ЖІНКИ! Учіть ся акушерії в нашій школї або у себе в дома. Наука в російській або польській мові. Станьте ся независимими. Наука триває 3 місяцї; по її скінченю видаємо диплом. Адресувати:
Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery,
229 E. 14th Street, New York, N. Y

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаєте

ЩО ГРОШІ ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та пічніть складати свої ощадности в стейтовім Банку на розї вулиць

Carson і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевнїйших банків, що цїлковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сирітські і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контрольорів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ на найлїпші лїнії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсї.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK
COR. 14th & CARSON STS.,
South Side Pittsburg, Pa.
И. В. Рот, през., А. П. Міллер, кас.,
Ол. Вучак, уряди. банк.

РУСЬКИЙ ЛІКАР

Доктор СЕМЕН ШУЛЬЦ

39 E. 7th STR. (межи 2-ою а 3-ою евнею) **NEW YORK, N. Y.**

ЛІЧИТЬ ВСЯКІ СЛАБОСТИ ЖІНОЧІ, МУЖЕСЬКІ І ДІТОЧІ.

Найновійші апарати електричні. Пересьвітлюване і лічене лучами. Roentgena.

Години ординацийні: від 8-ої до 9 ої рано, від 2-ої до 3-ої по полудни і від 6.30 до 8-ої вечером.

Памятайте адрес: 39 E. 7th St., New York, N. Y.

---

50 цт. ТИЖНЕВО!

Продаємо говорячі машини Victor і ґрамофони Columbia до всїх частий Злуч. Стейтів на легкі тижневі сплати по 50 цт., або місячно по $2 — по найдеш. цїнах фабричн.

З кождою машиною посилаємо 5-лїтну ґаранцію на письмі. Недавно отримались ВЕЛИКИЙ ВИБІР НАЙНОВІЙШИХ ПОДВІЙНИХ РЕКОРДІВ по цїні 65 і 75 цнт. штука.

Пишіть по наш ілюстрований Катальоґ. Отворено вечерами і в недїлї.

S. BIRNS
117 Second Ave., cor. 7th St., New York, N. Y.

Слухайте панове! Не дайте себе вижискувати! Чи знаєте про те, що шифкарти подешевіли? Хто їде до краю, сей нехай не платить більше як 25 дол. за шифкарту! Тільки належить ся! Тільки ми беремо! Експресові пароходи! Пишіть тільно до нас! Довідаєте ся правду!!!

25 ДОЛЯРІВ ШИФКАРТА ДО КРАЮ.

Осібні каюти! Домовий харч! Даємо нічліґ! Відставляємо пакунки! Виробляємо вільний переїзд через границю! Шукаємо за костумерами аби їх вдоволити а не вижискувати! Переконайте ся! Шлїть завдатку 2.00 дол. або пишіть по інформацiї.

$30 дол. ШИФКАРТА З КРАЮ ДО АМЕРИКИ $30 дол.

А хто хоче за 8 дол. поїхати до краю на найлїпших пасажирських шифах?
Нехай кождий пише до нас сейчас по вияснення. Адреса:
AMERIKA EUROPE CO., 2 Carlisle Str., New York City. Число телефону 3459 Rector.

Д-ра RICHTERA
PAIN-EXPELLER.

Д-ра RICHTERA ВСЕСИЛЬНИЙ ВНІШНИЙ СЕРЕДНИК ПОВИНЕН БУТИ В МЕДИЧНІЙ ШАФЦІ КОЖДОЇ ФАМІЛІЇ.

Він проганяє ревматизм, подаґру, біль в бедрах та в клубових суставах і невральґію.

Усуває швидко всї болї та затвердїлости суставів і мяснів. Знаменитий на вивихнення, хромість і стовчення.

Скорий лік на простуду, інфлюенцу, біль горла, затамоване віддиху або тяжке віддихане.

Не дайте ся ошукати. Правдивий находить ся в представленім тут пуделку. По 25 центів і по 50 центів фляшинка в аптиках.

F. Ad. Richter & Co.
American House, 74—80 Washington Str., NEW YORK, N. Y.

ПАПІРОСИ „NEBO" МОЖУТЬ ВДОВОЛИТИ КОЖДУ НАЦІОНАЛЬНІСТЬ.

Богато курців, які привикли до курення папіросів европейського виробу, запевняють з усею рішучістю, що нові папіроси „NEBO" їм найлїпше смакують, бо вони зроблені з найлїпшого турецького тютюну і визначають ся такими прикметами, яких инші роди папіросів зовсїм не мають.

CORK TIP
NEBO CIGARETTES

Ґатунок, що вдоволює найвибагливійших курців. — Зроблений з найлучшого сорта турецьких тютюнів, яким одушевляють ся всї курці.

Чудові сатинові НЕСПОДІВАНКИ. Одна з ряду королев, Індіянів і прапорів в кождім пуделку

NEBO Cigarettes
10 за 5 центів.
У всїх торговців.

Купіть одно пуделко і переконайтесь.

Сатинові пташки і цьвіти дають гарні образки.

P. LORILLARD CO.

R. J. Glick Аґент асекурацийний від огня.
Офіс находить ся в WILLIAM McCONNEL BUILDING
SHAMOKIN, PA.

ФОНОҐРАФИ на легкі сплати!

Продаємо всюди по Америці на тижневі сплати по 50 центів і $1.00 після найтаншої цїни.

ПРАВДИВІ РУСЬКІ, ПОЛЬСЬКІ І ЧЕСЬКІ РЕКОРДИ

Катальоґ висилаєть ся кождому ...даром...

International Phonograph Co.,
196 E. Houston St., Dept. 2, NEW YORK.

ТЕПЛО І ВИГОДА ЗА КІЛЬКА ЦЕНТІВ ДЕННО.

The PERFECTION SMOKELESS OIL HEATER

держить дім тепло й вигідно у студені днї, коли звичайна теплота не є вистарчаюча. Він є економічний, бо опалюєть ся оливою, що є найдешевшим опалом.

Необхідний там, де є дома діти або старі люди. Кождий дім має з него пожиток.

Переносить ся легко з одної кімнати до другої, а тепер то можете мати тепло, коли хочете і де схочете. Оздобний. Необхідний. Вистарчить на довгі роки. До купна всюди у всїх продавцїв.

STANDARD OIL COMPANY
(Incorporated in New Jersey)
Newark, N. J. Baltimore, Md.

Найвисше забезпечене $100,000.00

НАЙНИЗШІ ЦІНИ. НАЙНИЗШІ ЦІНИ.

Читайте з увагою! Не дайте дурити ся аґентам крикливою і брехливою реклямою. Як вам хто говорить, що ручить за се або те, то ви запитайте цигана, чим він ручить і де його заруки? Відвічальний Аґент і банкир складає заруку в державну касу. Заки повірите кому свій гріш, чи то до переховання, чи переслання до старого краю, попереду переконайте ся, чим і як хто ручить за ваш тяжко запрацьований гріш. Я вложив в державній касї як заруку для вас **СТО ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ.**

Тому тямте, що треба уникати непевних банкирів. До ваших послуг є старий, опитний Аґент, який висилає 100 корон за $20.43, 200 корон за $40.85, 500 корон за $102.00, 1000 корон за $204.00. Продає шифкарти до Европи і до Америки, робить контракти, повновласти та полагоджує військові справи, а усе те робить

— дешево, совісно і точно. —

Пишіть по подробиці курсу і цїни шифкарт.
Відповідаю відворотною почтою, а всяку пораду даю безплатно.

HENRY J. SCHNITZER
141 Washington St., New York. 23-48

Найвисше забезпечене $100,000.00

ПОДЯКА.

Я Текля Ткач, член. від. 241 Р. Н. С., в Нюарк, Н. Дж., складаю сердечну подяку Головному Урядови Р. Н. Союза, а відтак і пп. Делегатам, за скоре виплачене мені $200.00 надзвичайної запомоги, ухваленої XII. Гол. Конвенцією Р. Н. Союза в Вілксбері, Па. — З поважанем, Текля Ткач.

ПОДЯКА.

Слава Ісусу Христу!

Чесні Союзовці! Я низше підписаний, член Р. Н. С. від. 106, в Шікаґо, Ілл., складаю сердечну подяку Вп. Головним Урядникам нашої організації і всім П. Т. Делегатам XII. Гол. Конвенції Р. Н. С. за ласкаву запомогу в кворі $100.00, яка мені у моїм скрутнім положеню дуже пригодила ся. Най Господь Бог благословить всіх членів нашої дорогої оґганізації і най хоронить кождого від якогонебудь нещастя! Браття і Сестри! Горніть ся до Р. Н. Союза, бо він дбає за бідних своїх членів і не дає їм в нужді загибати. Мене Р. Н. Союз підпоміг в біді, то певно і другим поможе. Лиш записуйте ся всі у його члени, а тоді можете безпечно класти ся до ліжка по своїй важкій щоденній праці!

Йосиф Коцовський.

ЛІЧЕНЄ КАТАРУ.

Катар є запаленєм слюзової оболони, споводованим ріжними причинами, а найчастійше певним подразненєм, що збільшає наплив флеґми або соків жолудка. В катарі жолудка іритація є спричинена невідповідною дїетою, алькоголїзмом або перестудою. Лїченє є дуже просте. Переповнені орґани травленя *повинні* бути найперше вичищені Трінера Американським Еліксіром Гіркого Вина, відтак повинні одержати цілковитий відпочинок. Сей середник дасть нову силу орґанам так, що вони по кількох днях сповняти-муть своє дійство як і перше.

Не тільки в тій хоробі, але в кождій иншій недузі жолудка і внутренностий, в кождій недиспозиції перед і по їдї, як приміром утраті апетиту, квасним відбиваню, слабости, нудностях, вонітах, вітрах, болю голови, затвердженю, сей середник принесе швидку пільгу. По всіх дрґісторах.

JOS. TRINER,
1333—1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

ДАРОМ

для кождого, хто пришле своє імя і адресу вишлемо гарну ілюстровану книжочку для подорожних, друковану по словацьки.

Пишіть сейчас до:

Cunard Steamship Company
Dept. S.
21-24 State St., New York, N. Y.

Хочеш

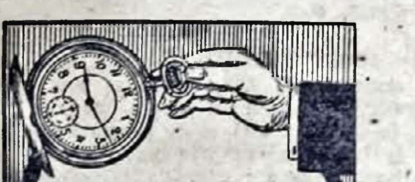
знати де і як можна купити добру ФАРМУ дешево, близько міста, пиши до свого краяна. Порада безплатно устно або листовно. Пишіть на адресу:

D. KUDLIK,
261 Central Ave., Norwich, Conn.

ДАРМО!

Фоноґраф, мужеську або дамську годинку, годинник столовий з музикою, гармонію, машину до писаня, сервіс — єсли хочете дістати цілком дармо як дарунок, пишіть сейчас по безплатні інформації, залучаючи марку на відповідь.

ENGLISH-ASIATIC TOBACCO CO.,
Dept. A. 26, 115 E. 7th St, New York City.

ELGIN або WALTHAM
на виплату по $1.75 місячно. Єсли можете платити $1.75 місячно, ми пішлемо Вам на кредит гарну 14-К золотом золоч. (gold filled) годинку, ґарантовану на 20 літ, вісомотрену в знаменитий, знаний з доброти механїзм (осередок) Elgin або Waltham. Ціна враз з ланцушком і дармовисом лише $30.00
Пишіть по цінник, залучаючи 2 ц. марку.
American Watch Co.
343 E. 9 St.,
New York.

Проч зі смутком!

Веселі сьвята буде мати той, хто спровадить собі наш красний ҐРАМОФОН

Даємо на виплату по 10 цнт денно

Єсли зобовяжете ся платити 10 цнт. денно, то пішлемо Вам на кредит дуже гарний **ҐРАМОФОН ПЛИТОВИЙ** враз з 16 рекордами (32 кусники) всїляких пісень; вальців, польок, мазурів, маршів і т. д., які собі самі виберете. Доброту наших ґрамофонів ґарантуємо кождому на письмі. **МАЄМО НОВІ СПЕЦІЯЛЬНІ РЕКОРДИ РУСЬКІ,** як також **КОЛЯДИ І МУЗИКИ НА РІЗДВО.** Пишіть сейчас по катальоґи і інформації, залучаючи марки (стемпси) на пересилку до:

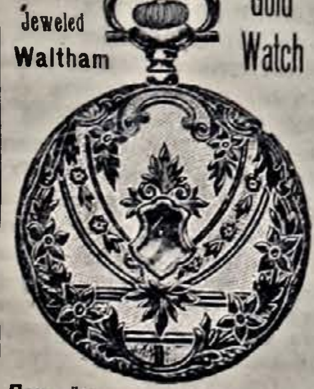
LIBERTY COMMERCIAL CO., 343 E. 9 Str., New York, N. Y.

ПОДЯКА ДЛЯ LIBERTY COMMERCIAL CO.

Поважані Панове!

Грамофон враз з рекордами я отримав і дуже менї подобав ся. Жичу Вам з цїлого серця, абисьте як найбільше тих ґрамофонів продали, бо то суть найліпші і найгарнїйші, які я видів. Щиро жичливий костумер

J. KWOLEK, 99-S St., Pittsburgh, Pa.

17 Jeweled Waltham Gold Watch

ТЕПЕР МАЄТЕ НАГОДУ КУПИТИ $26.00 ЗОЛОТУ ГОДИНКУ ЗА $10.90 ГОТІВКОЮ.

14K. Solid Gold filled в 17 каменями, Waltham осередок.

Ніяка в сьвіті компанія не дала ніколи такої нагоди. Робимо се латтого, щоби познакомитись з Вами і щоб Ви опісля поручили нас своїм приятелям. Декотрі з Вас розуміють ся на ціні годинок і узнають наше знамените предложенє. Памятайте, що се з 17 **камінями Waltham** годинка є також adjusted, quick train, straight lines escapement, exposed pallete, compensating balance, Birgurt hair spring, hardened and temperured in form, patent micrometric regulator. Накручує ся автоматично і іде докладно.

14K. Solid Gold filled окладинки, подвійні, ґравіровані в найгарніших взорах. Фабрична 20-лїтна ґаранція находить ся при кождій годинці. Спитайтесь купців у Вашім місті про ціну сих годинок, однак скажіть їм усе те, що тут пишемо. Вони напевно скажуть Вам ціну $26.00.

Наша ціна для Вас є тепер $10.90. Ми не приймемо замовлення від склепарів з годинниками ані від аґентів за сю ціну.

Пришліть нам з гори 25 цнт. (почтовими марками) і подайте число 75, а ми вишлемо сю годинку до експресового офісу у Вашім місті і дамо їм порученє, щоби позволили Вам оглянути сю годинку, а наколи вона Вам подобаєсь, заплатіть в експресовім офісі $10.65, і возьміть собі годинку. Єсли-ж пришлете нам з гори цїлу належитість т. є. $10.90, ми дамо Вам в дарунку $3.00 гарний золотий ланцушок, ґарантований на 5 літ. Не обавляйтесь висилати наперед гроші, бо наша фірма є великою і певною, а в случаю невдоволення звертаємо кождому гроші. Ся нагода буде лиш через короткий час, тому не відкладайте замовлень.

DEALERS WHOLESALE CO.,
4 East 27th Street, Dept. 182, New York.

На Різдвяні Дарунки!

Маємо богато книжок, ґрамофонів, листового паперу, карток і шопок, які надають ся на дарунки для своїх рідних або приятелів з нагоди Різдва і Нового Року.

Шопка Н-р. 8. = Ґльорія
ШОПКИ (ВЕРТЕПИ)

Чи може мати християнська родина ЩОСЬ КРАЩОГО на Різдво — як ВЕРТЕП?

Н-р 1.	6x7 цалів	.15
Н-р 2.	7x8 "	.25
Н-р 3.	9x10 "	.40
Н-р 4.	12x9 "	.50
Н-р 5.	12x16 "	.75
Н-р 6.	14x16 "	$1.00
Н-р 7.	з ангелами	1.25
Н-р 8.	22x20 цалів	2.50

Чудові картки на Рождество Христове, з образками цілої історії Рождества Христового. — Штука 5 ц., дозен 50 ц.
Шопка на почтових картках дуже гарно викінчена. — Штука 10 ц., 3 за 25 ц.
Звичайні дешеві картки на Різдво, дозен 25 ц.
Листовий папір з желанями на Різдво і на Новий Рік. — Дозен з ковертами 30 ц.

* КОЛЯДИ *

	ц.
Христос родив ся (з нотами в 2-х частях)	60
Коляди або пісні на Рождество Христове	15
Коляди і щедрівки	20
Коляди (нове повне виданє з нотами)	15
Kantyczki, Kolędy i Pastorałki	75
Kantyczka, zbiór kolęd	25

Найкращим дарунком в книжках
такі:

Путь Паломника із сего сьвіта на будучий сьвіт 75 ц.
Велика Біблія 1073 сторін в гарній скіряній оправі $2.50. — Така сама оправлена в полотно $1.25.
Житє Сьвятих $5.00
Біблія Стар. і Нов. Завіта з обр. $4.00

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Написана нашим професором найвисшої школи Мих. Грушевським. Книжка КОНЕЧНА для кождого, хто лише хоче дізнати ся хто ми, чиї сини, ким й защо закуті, ким й защо прибиті, ким й защо прогнані в студену Канаду. Книжка ся має до 500 сторін друку, 300 історичних образків і мап, а коштує брошурована $2.00, а гарно оправлена $2.75.

КАЛЄНДАРІ
на рік 1913-ий.

Купуйте і замовляйте завчасу, бо калєндарів кождого року не стає. — Руська Книгарня продає всї калєндарі танше як инші книгарні.
Приятель жовніра з 90 образками, з гарними історіями. Ціна одного примірника 30 ц.
Хлібороб, Калєндар для фармерів 30 ц.
Пресьвята Родина 30 ц.
Загальний Калєндар 75 ц.
Кишенковий Калєндар 10 ц.

НОВІСТЬ! НА ДОВГІ ВЕЧЕРИ. НОВІСТЬ!

Товариська Забава

в питанях і відповідях на 50 картонах з поученєм на двох картонах. Дуже займаюча гра для молодих і старих при всякій нагоді. — Ціна 25 ц.

Як утїк Січинський з Діброви 10 ц.
Новий збірник українських пісень 25 ц.
Український Сьпіванник в 6 частях. Патріотичні, січові, історичні, станові, любовні, коломийки, 141 сторін 40 ц.
Наші катальоґи книжок і інструментів даром.

„КОБЗАР"

Тараса Шевченка 60 цт., з образками $1.00.

УВАЖАЙТЕ, що у Віннїпеґу є лише одна книгарня, що має книжки на складі і що вишле книжки скоро, — а то є стара адреса:

RUSKA KNYHARNIA
850 Main St., Winnipeg, Man., Can.

1000 мужеських годинників.

Для реклями по зниженій ціні!

1000 жіночих годинників.

Гарний мужеський або жіночий, позолочуваний 14 каратовим золотом (gold filled) годинник, о потрійних окладинках та ґарантований на 20 літ. — Кождий годинник є чудово ґравірований і має найліпший механїзм о 15 камінях точно урегульований і йде на мінуту. — До годинника додаємо зовсім даром гарний, ґарантований ланцушок з дармовисом і плюшовий футерал; до дамського, ланцушок дамський і плюшовий футерал. — Годинники ті продають ся всюди в ціні по $24.00 до $30.00. Ми даємо кождому по зниженій ціні, бо всего лиш за $8.00, словами: за вісім долярів готівкою. Робимо се тільки для реклями нашої фірми, бо знаємо дуже добре, що хто купить у нас один годинник, то сейчас пише до нас хоть з 10 костумерів. — Пришліть $1.00 задатку моні ордером або в реджістрованім листі, а ми по одержаню задатку вишлемо Вам сейчас годинник з ланцушком і дармовисом. Решту то є $7.00 доплатите при відборі годинника. — ХТОБ не був вдоволений з годинника може по 30 днях проби звернути нам годинник, а дістане гроші назад.

Columbia Watch Co., 223 E. 11 St., New York, N.Y.

Заложений 1882 року — істнує понад 30 літ.

Чи Ви посилаєте гроші до Старого краю?

Найвигіднійше посилати гроші до краю через сей довго істнуючий, богатий, Дім Банковий. Се є безпечний, скорий і дешевий спосіб. Посилаємо міліони долярів для Ваших Родимців.

Остаємо під наглядом Контрольного Департаменту Стейту Ню Йорк. Се дає запоруку, що всякі справи полагоджують ся безпечно.

Принимаєсь гроші до щадниць.

D300

Продаємо карти корабельні до і з Европи на найвигіднїйші лінії корабельні.

Вимінюємо гроші по дуже низьким курсі.

Полагоджуємо всякі справи нотаріяльні і леґалізуємо через конзуля. Колєктуємо спадки і довги.

Пишіть до нас а ми подамо Вам всякі поясненя.

Перший російський банковий дім
HUGO LEDERER.
55 Avenue B, Corner 4th St., New York City.

ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Стефан Зіґа, член від. 24. Вступив до Р. Н. Союза 19. цьвітня 1903 р. Походив з села Наґіда, столиці абауської, Угорщина. Помер на сухоти 6. падолиста с. р.

Михайло Пискорик (стар.), член від. 46. Вступив до Р. Н. Союза 30. падолиста 1910 р. Походив з села Домна, столиці землїнської, Угорщина. Помер на серцеву недугу 13. падолиста с. р.

Петро Горощак, член від. 68. Вступив до Р. Н. Союза 31. грудня 1903 р. Походив з села Пантна, пов. горлицького, Галичина. Помер на серцеву недугу 2. падолиста с. р.

Людвик Возняк, член від. 94. Вступив до Р. Н. Союза 23. падолиста 1906 р. Походив з села Поднебінє, пов. Кросно, Галичина. Зістав убитий треном 8. падолиста с. р.

Михайло Допта, член від. 99. Вступив до Р. Н. Союза 21. січня 1912 р. Походив з села Таурова, пов. Бережани, Галичина. Зістав убитий в роботї 1. вересня с. р.

Іван Писар, член від. 162. Вступив до Р. Н. Союза 31. серпня 1912 р. Походив з села Кориловичі, пов. Самбір, Галичина. Зістав забитий в роботї 23. падолиста с. р.

Юрій Адам, член від. 196. Вступив до Р. Н. Союза 10. вересня 1908 р. Походив з села Солимос, стол. Унґмеґі, Угорщина. Помер на запаленє легких 3. падолиста с. р.

Вікторія Келєр, членкиня від. 275. Вступила до Р. Н. Союаз 30. марта 1910 р. Походила з села Любовна, стол. спіської, Угорщина. Померла на сухоти 2. падолиста с. р.

Іван Шута, член від. 300. Вступив до Р. Н. Союза 27. цьвітня 1911 р. Походив з села Лодина, пов. Лїско, Галичина. Помер попарений в роботї 20. вересня с. р.

Луць Славич, член від. 300. Вступив до Р. Н. Союза 30. цьвітня 1912 р. Походив з села Шандрівка, пов. Турка, Галичина. Помер попарений в роботї 20. вересня с. р.

Анастазія Мандзиняк, членкиня від. 307. Вступила до Р. Н. Союза 28. жовтня 1912 р. Походила з села Проноїв, пов. Перемишль, Галичина. Померла на сухоти 28. жовтня с. р.

Ілїя Сушко, член від. 222. Вступив до Р. Н. Союза 22. грудня 1910 р. Походив з села Чистогорб, пов. Сянік, Галичина. Помер на водну пухлину 29. падолиста с. р.

В. Ї. П.

РУХ В ВІДДЇЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ТЕЙЛОР, ПА. Бр. сьв. Кирила і Методія, від. 260, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 22-го грудня с. р., точно о год. 2-ій пополудни. Кождий член має на тім мітінґу явити ся, бо суть важні справи до полагодженя. Буде також вибір нового уряду. Довгуючі члени мусять вирівнати свої залеглости. Неявивший ся член заплатить 50 ц., а урядник $1.00 кари. — А. Тиханєвич, пред.; А. Франчишин, кас.; І. Грабець, секр.

ДІТРОЙТ, МІЧ. Бр. сьв. О. Николая, від. 175, взиває всїх своїх членів, щоби дня 21-го грудня с. р., точно о год. 8-мій в вечер, явили ся на мітінґ, на котрім контрольна комісія здасть річне справозданє касове, а відтак наступить вибір нового уряду. Буде принимати ся нових членів без вступного до Братства, а до Р. Н. Союза після статута. Неявивший ся член заплатить кару 25 ц., а урядник 50 ц. — І. Грошко, секр.

ЛАНСФОРД, ПА. Бр. Рожд. Пресьв. Богородиці, від. 16, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 29-го грудня (дец.) с. р. о год. 2-ій пополудни в гали під греко-католицькою церквою. Кождий член повинен прийти на сей мітінґ і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разї зістане виключений з Братства і з Р. Н. Союза. На тім мітінґу прочитає ся справозданє касове і буде вибір нового уряду на рік 1913. Неявивший ся член зістане покараний після статута. — І. Полянський, секр.

КІНҐСТОН, ПА. Сестр. преп. Меланії, від. 267. повідомляє всї свої членкинї, що річний мітінґ відбуде ся дня 22-го грудня (дец.) с. р. о год. 2-гій пополудни. На тім мітінґу буде вибирати ся новий уряд, а нових членкинь буде принимати ся без вступного. Довгуючі членкинї мусять вирівнати свої залеглости. Неявивша ся сестра заплатить 50 цнт., а урядничка $1.00 кари. — К. Ковальчик, секр.

СПАНҐЛЄР, ПА. Бр. Благ. Пр. Богородиці, від. 120, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 22-го грудня с. р. точно о год. 1-шій пополудни. На тім мітінґу буде принимати ся нових членів без вступного до Братства а до Р. Н. Союза після статута. Неявивший ся член заплатить 50 цнт., а урядник $1.00 кари. — М. Белей, секр.

САВТ ФОРК, ПА. Бр. Усп. Пр. Богородиці, від. 189, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 22-го грудня (дец.) с. р. Неявивший ся член зістане укараний після статута. — Уряд.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. „Зап. Січ", від. 251, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 22-го грудня (дец.) с. р. о год. 2-гій пополудни в гали під ч. 509 Літерари Аве. На тім мітінґу будуть полагоджувати ся дуже важні справи. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разї зістануть виключені з Товариства і з Р. Н. Союза. Вибір нового уряду відбуде ся дня 28-го грудня с. р. Котрий член не вирівнає своїх залеглостий, не буде мати права забирати голосу у всяких нарадах. Котрий член не явить ся на сей мітінґ, заплатить $1.00, а урядник $2.00 кари. — С. Модний, скр.

ДУКЕЙН, ПА. Сестр. Покр. Пр. Богородиці, від. 293, повідомляє всї свої членкинї, що річний мітінґ відбуде ся дня 22-го грудня (дец.) с. р. Кожда сестра має явити ся на тім мітінґу, бо будуть важні справи до полагодженя. Неявивша ся членкиня заплатить $1.00, а урядничка $2.00 кари. Повідомляє ся також всї сестри, що мітінґи відбувати ся будуть кождої четвертої недїлї в місяцю, під церквою сьв. О. Николая. — Терезія Іван, предс.

СКАТДЕЙЛ, ПА. Бр. сьв. Ів. Хрестителя, від. 36, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 22-го грудня (дец.) с. р. в гали церковній. На тім мітінґу буде вибирати ся новий уряд і буде принимати ся нових членів. Неявивший ся член заплатить 50 цнт., а урядник $1.00 кари. — І. Корба, предс.; І. Коваль, кас.; Н. Шміґельський, секр.

ДЕРРИ, ПА. Бр. сьв. Ів. Хрестителя, від. 227, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 22-го грудня (дец.) с. р. На неявивших ся членів не накладаємо жадної кари, бо думаємо, що кождий чесний член бодай раз в роцї повинен прийти на мітінґ. По мітінґу відбуде ся красна забава. — В. Баран, предс.; П. Войтович, секр.

НЮ КЕНСІНҐТОН, ПА. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 296, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 22-го грудня (дец.) с. р. о год. 1.30 пополудни в гали церковній. На тім мітінґу кождий член мусить бути присутний, бо буде здавати ся справозданє касове, а відтак наступить вибір нового уряду. Довгуючі члени мусять вирівнати свої залеглости. Неявивший ся член заплатить 50 цнт., а урядник $1.00 кари. — В. Лабур, заст. предс.; М. Гаречмак, кас.; В. Калїновський, секр.

ФОРД СІТИ, ПА. Бр. сьв. О. Николая, від. 63, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 22-го грудня (дец.) с. р. точно о год. 1-шій пополудни в гали церковній. На тім мітінґу прочитає ся справозданє касове і буде вибір нового уряду. Неявивший ся член зістане укараний після братського статута. — І. Драґан, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. сьв. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що дня 22. грудня с. р., точно пів до 2-гої, відбуде ся річний мітінґ, на котрім контрольна комісія здасть цїлорічне справозданє, а відтак наступить вибір нового уряду. Просить ся всїх членів на означений час прибути. Неявивший ся член заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00. На сей мітінґ запрашає ся всїх рочестерських Русинів, котрі ще не належать до нашої орґанізації, бо будемо принимати нових членів за половину вступного до Братства, а до Р. Н. Союза після статута. — І. Головка, пред.; І. Пастущин, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. сьв. О. Николая, від. 106, повідомляє всїх своїх членів, що четвертий квартальний мітінґ відбуде ся в недїлю дня 22. грудня (дец.) с. р., точно о годинї 1-шій пополудни. На тім мітінґу кождий довгуючий член має заплатити свій довг, бо в противнім разї буде суспендований з Братства і з Р. Н. Союза.

То само Братство буде мати свій річний мітінґ в суботу дня 28. грудня (дец.) с. р., точно о годинї 7-мій вечером. На тім мітінґу предложить ся справозданє урядників з їх цїлорічної дїяльности, а контрольна комсія здасть звіт з братських приходів і розходів за рік 1912. По тім наступить вибір нових урядників. На тім мітінґу буде принимати ся нових членів без вступного до Братства, а до Р. Н. Союза після статута. На тих обох мітінґах кождий член має явити ся під карою $1.00, а урядник $2.00. — А. Курило, предс.; Я. Оленець, кас.; Н. Николишин, секр.

ФОРД СІТИ, ПА. Тов. „Зап. Січ", від. 187, повідомляє всїх своїх місцевих і околичних членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 22-го грудня с. р. точно о год. 2-ій по полудни. На сім мітінґу предложить ся річне справозданє і буде вибирати ся новий уряд. Неявивший ся член буде караний 50 ц., а урядник $1.00. — Й. Теплий, секр.

КЕНТ, ПА. Бр. сьв. Петра і Павла, від. 299, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 12. січня 1913 р. в гали п. Лазара Кузми. На тім мітінґу буде вибір нових урядників. Кождий член мусить явити ся, а котрий не явить ся, заплатить 50 ц. кари. а урядник $1.00. Довгуючі члени мають вирівнати всї свої залеглости, бо в противнім разї зістануть виключені з Братства і з Р. Н. Союза. — П. Іванюк, предс.; С. Василишин, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Поміч в Чужинї", від. 215, подає до відомости всїм своїм членам, що річний мітінґ відбуде ся дня 22. грудня с. р., т. є. в недїлю, під ч. 431 Іст 6 стр. о годинї 2-гій пополудни. На той мітінґ повинен кождий член явити ся, бо будуть важні справи до полагодженя. а також буде вибір нового уряду. Неявивший ся член заплатить 50 ц., а урядник $1.00 кари. — Х. Корендович, предс.; О. Кучма, кас.; С. Кучма, секр.

РЕЙМІ, ПА. Бр. сьв. Володимира Вел., від. 38, взиває всїх своїх членів, щоби явили ся на річнім мітінґу, котрий відбуде ся 22-го грудня (дец.) с. р. в парафіяльній гали. Неявивших ся без важної причини покарає ся гривною в сумі $1.00. — Н. Дудяк, предс.; В. Цап, кас.; Й. Ялечко, секр.

БРАВНСВІЛ, ПА. Бр. сьв. П. і П., від. 6, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбуде ся 22. грудня (дец.) с. р. о год. 1-шій пополудни, в гали церковній. На сей мітінґ має явити ся кождий член, бо суть важні справи до полагодженя, як також вибір нового уряду. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги, бо в противнім разї зістануть виключені з Братства і з Р. Н. Союза. Котрий член на той мітінґ не явить ся, заплатить $1.00, а урядник $2.00 кари. — М. Бенца, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Богородчани", від. 233, повідомляє всїх своїх членів, що піврічний мітінґ відбуде ся дня 21-го грудня (дец.) с. р. отчно о год. 8-ій вечір в Проґрес Касіно, 30 Аве. А. Н. Й. На тім мітінґу контрольна комісія здасть справозданє зі стану каси і буде вибір нового уряду. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. Також повідомляє ся всїх Русинів в Ню Йорку, що в місяцю грудни буде принимати ся нових членів до Товариства без вступного, а до Р. Н. Союза після статута. — Д. Квасняк, предс.; В. Касієк, кас.; І. Мартинець, секр.

РОН, ПА. Бр. сьв. Спаса, від. 29, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 22. грудня (дец.) с. р. в гали парохіяльній на Ґров стр. Всї члени мають на тім мітінґу явити ся, бо будуть дуже важні справи до полагодженя. Буде вибір нового уряду і справозданє контрольної комісії. Всї довгуючі члени мають вирівнати свої довги, бо в противнім разї зістануть виключені з Братства і з Р. Н. Союза. Котрий член на тім мітінґу не явить ся, заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00. — А. Юрчак, предс.; В. Федак, секр.

ПОРТ БОВКЛЕЙ, ПА. Бр. сьв. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що дня 22. грудня (дец.) с. р. відбуде ся річний мітінґ, на котрім будуть полагоджувати ся дуже важні справи. Всї урядники і контрольна комісія будуть здавати звіт зі своєї цїлорічної дїяльности, а відтак наступить вибір нового уряду і передане маєтку віддїлового нововибраним урядникам. Будемо принимати нових членів без вступного до Братства, а до Р. Н. Союза після статута. Котрий член на тім мітінґу не явить ся, заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — Д. Цеплїй, пр.; І. Каршень, кас.; В. Стецула, секр.

СТ. ЛУІС, МО. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 14, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що дня 22. грудня (дец.) с. р., о год. пів до першої пополудни, відбуде ся в церковній гали річний мітінґ, на котрім будуть полагоджувати ся дуже важні справи і буде вибір нового уряду. Котрий член не явить ся на тім мітінґу на означений час, заплатить 50 ц. кари, а урядник $1.00. — С. Курила, предс.; С. Макара, секр.

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 85, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 22. грудня (Дец.) в гали церковній, на Норт Лорел стр. Початок о год. 2-ій пополудни. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разї будуть виключені з Братства і з Р. Н. Союза. На сїм мітінґу будеть ся принимати нових членів до Братства без вступного, а до Р. Н. Союза після статута. В той сам час буде вибирати ся новий уряд. Неявивший ся член заплатить 25 цнт., а урядник $1.00 кари. — Мих. Мардиняк, предс.; О. Шараварко, секр.

НАЙСТАВН, ПА. Бр. сьв. Володимира, від. 105, повідомляє всїх членів, що річний мітінґ відбуде ся 22-го грудня с. р. точно о год. 2-гій пополудни в гали під ч. 4153 Джермантавн Аве. Справоздання урядників. Вибір нового уряду. Неявивший ся член заплатить 50 ц., а урядник $1.00 кари. — Р. Слободаян, предс.; М. Росоловнч, секр.

ВОДЕРВЛІТ, Н. Й. Бр. сьв. О. Николая, від. 13, повідомляє всїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбуде ся 22. грудня с. р. в церковній галї, зараз по Службі Божій. На мітінґу буде полагоджуватись много важних справ і буде вибиратись новий уряд на 1913 р. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, щоб уникнути виключеня. На мітінґу буде приниматись нових членів після статута і буде орґанізуватись Руський Молодечий Союз. — М. Кравець, предс.; М. Спяк, кас.; С. Могила, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. Бр. сьв. Петра і Павла, від. 10. повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що дня 29. грудня с. р., точно о год. 2-гій пополудни відбуде ся річний мітінґ в нїмецькій гали під ч. 22 Мейпел стр. На тім мітінґу має явити ся кождий член, бо суть важні справи до полагодженя, як також вибір нового уряду. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглі довги, бо в противнім разї зістануть виключені з Братства і з Р. Н. Союза. Котрий член на тім мітінґу не явить ся, заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. сьв. Володимира, від. 162, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 22. грудня (дец.) с. р., в недїлю, о год. 2-гій пополудни, в гали церковній. На тім мітінґу буде справозданє з дїяльности урядників за минувший рік і буде вибір нового уряду па 1913 рік. Довгуючі члени мають свої довги вирівнати, бо в противнім разї будуть виключені з Братства і з Р. Н. Союза. На тім мітінґу будемо принимати нових членів за половину вступного до Братства, а до Р. Н. Союза після статута. Неявивший ся член заплатить $1.00, а урядник $2.00 кари. — С. Чолїй, предс.; Н. Демкович, кас.; Ф. Демкович, секретар.

ОБУРН, Н. Й. Тов. „Зап. Січ". від. 283, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що дня 22. грудня с. р. відбуде ся о год. 2-гій пополудни, в церковній гали річний мітінґ, на котрім кождий довгуючий член має вирівнати всї свої залеглости, бо в противнім разї зістане виключений з Товариства і з Р. Н. Союза. На тім мітінґу буде вибирати ся новий уряд, а контрольна комісія має сконтролювати маєток Товариства і предложити відповідне справозданє. Нових членів буде принимати ся без вступного до Товариства, а до Р. Н. Союза після статута. Неявивший ся член буде караний після параґрафу 80 і 84 товариського статута. — Т. Ворожбит, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Бр. сьв. Івана Хрестителя, від. 96, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що дня 22. грудня (дец.) с. р. відбуде ся надзвичайний мітінґ, на котрім має полагодити ся одна дуже важна справа. Неявивший ся член заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00. — За Уряд: В. Коропей.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 259, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся в суботу 21. грудня с. р. На той мітінґ кождий член обовязаний явити ся, бо буде вибір нового уряду, як також річне справозданє касове. Довгуючі члени мають свій довг вирівнати до одного цента, бо лише в той спосіб буде можна зробити точне справозданє. Рівночасно дає ся до відома всїм Братям Русинам, проживаючим в нашій околици, що наше Братство буде принимати на сїм і на другім мітінґу нових членів без вступного. Братя Родимцї! Беріть собі примір від других народів і користайте з нагоди. Приступайте до нашого Братства і до Р. Н. Союза, бо се є найлучша орґанізація для нас Русинів. Вона вже неодному бідакови подала помічну руку і неоднїй вдові тай нашим сиріткам слези обтерла. Длятого ще раз напоминаю Вас, дорогі Братя і Сестри, *памятайте* на задні колеса тай на свою родину, бо жаден з нас не може сказати, що може стати ся завтра. Уважайте, щоб не було за пізно! — За Уряд: Е. Скородинський, секр.

СПРОСТОВАНЄ.

В „Рекордовім справозданю Р. Н. Союза", оголошенім в ч. 50 „Свободи", є в однім місци надруковано, що член від. 201, Фанок Григорій взяв переступний лист і приступив до від 207. Помилка лежить в тім, що той член називає ся Фанок **Стефан**, а не Григорій.

ДО ВСЇХ ПП. МІСЦЕВИХ СЕКРЕТАРІВ Р. Н. СОЮЗА.

КАЛЄНДАРІ
Р. Н. Союза на рік 1913-ий

вже на укінченю і небавом будуть розсилати ся по всїх місцевих віддїлах Р. Н. Союза. Просить ся всїх місцевих секретарів Р. Н. Союза, щоб як найскорше виповнили понизшу табельку і надіслали її на адресу „Свободи".

Імя Братства або Товариства ....

....

Віддїл, число ....

Післати на адресу секретаря, яка звучить: ....

....

....

Руських календарів .... примірн.

Словенських календар. .... прим.

Замітка: Витинок повисший мусить бути потверджений братською печаткою і підписом секретаря. Чим скорше експедиція „Свободи" його дістане, тим скорше одержить дотичний віддїл календарі.

Уряд Р. Н. Союза.